

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Övön, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége hivatalos lapja.
Egyesülve a timișoarei „Az Iparos”-
sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA — ERDÉLYI IPAR

„Tiszteld a fizetés
ipart!”

Ki ne ismerné a történetet az apáról, aki dringend táviratot kapott a fiától. „Apám küldj pénzt”, volt a táviratban. A sürgöny lakónikus szövege éktelen haragra gerjesztette a címzettet. — Látod, Anyuk, — szölt az ijedten elősiető mamának és a táviratot összegyűrve a földre dobta. — A te nevelésed, nem verted meg kicsi korában, azért ilyen goromba az a fráter. A kicsi, öreg néni ke fölvette a földről az összegyűrűt papírdarabot előszedte a pápaszemét és elolvasta a segélykérő írást. — Honnan veszed, hogy az a szegény fiú goromba? Nem látod, milyen szépen mondja az ártatlan gyermek: „Apám, küldj pénzt . . .” — Ha így kéri, akkor más, — simulnak el a harag ráncai az apai homlokon. Küldök neki, háttha éheznek az a szegény gyerekek . . .

Mi is pénzt kértünk Tőled, kedves Iparos Testvér! Arra kértünk, hogy ne holnap, hanem még ma vegyél egy postautalványt, állítsd ki Az Iparos címére, nyomd az inas markába az előfizetési díjat és szalajtsd vele rögtön a postára. Megkérünk azonban arra is, hogy szerény kérésünket ne úgy olvasd el, ahogy a haragos apa, hanem úgy, ahogy a vajszívú mama olvasta.

A jó ügyhöz méltó buzgalommal, szeretettel, ambícióval csináljuk ezt az ujságot. Minden, kezünkbe jutó lejt arra fordítunk, hogy az Iparos tartalmasabb, nívósabb, tetszetősebb legyen. Azt akarjuk, hogy megszeresd a lapodat, Testvér, és hogy ne szégyenkezzél miatta, hogyha ez az ujság kávéházban, vagy a borbélynál olyanok kezébe kerül, akik nem iparosok. Azt akarjuk, hogy büszke légy az iparosujságra és annak meglegyen a módja hozzá, hogy hathatósan szolgálja büszke programját: elérni, hogy tisztességgel tekintse és tisztességgel tisztelje a tisztas ipart!

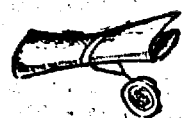
Iparos Testvér, küldj pénzt . . .

AZ IPAROS SZERKESZTŐSÉGE

Toate doleanțele și plângerile unui sfert milion de meseriași cuprinse intr'un singur memoriu

Corporațiunea Industrială din Oradea a înaintat un memoriu Inspectoratului Muncii din Arad, care a cuprins toate doleanțele meseriașilor din ultimii zece ani. Cel care a celit memoriul va pricepe că ignorarea doleanțelor meseriașilor nu numai că lezează interesele Statului, ci se va asigura că menținerea instituției care a produs un astfel de memoriu este neapărat necesar și va pricepe că conservarea și dezvoltarea corporațiilor industriale este necesar nu numai în interesul meseriașilor, ci și în interesul vieții economice a țării.

Industrie liberă — comerț liber!

Oradea, 15. Februarie. (Dela
correspondentul „Meseriasului”).
Nu am putea găsi a mai bună
dovadă, că cât de necesare, folo-
sitoare și de dezvoltate sunt in-
stituțiile Corporațiilor Industriale din Ardeal
și Banat, decât acest memoriu, care-l aducem
mai jos. La fiecare rând simțim pregătirea în
materie, bunăvoința și marea dorință spre binele
patriei și bunul mers al economiei țării. Me-
moriul de mai jos n'a fost redactat de un singur
om, ci de experiența miilor meseriași adunată în
decursul deceniilor. Realizarea lor nu va servi
numai meseriașii, mulțimea mai bine de jumă-

tate milion a oamenilor productivi, și prin aceasta
statului, ei și simpatiei către partidul azi la pu-
tere. Toate aceste lucruri s'ar putea realiza, dacă
cei dela cărma țării ar ceti memoriul simplor
meseriași, cari se pricep mai bine la meserii și
la problemele vieții economice decât funcționarii
ministerelor și nouăzeci și nouă la sută dintre
teoreticieni.

Corporațiunea Industrială din Oradea a
înaintat memoriul de mai jos, purtând numărul
17—18/1934, Inspectoratului Muncii din Arad,
cu referire la circulara No. 2910/1933 al ace-
luiaș inspectorat.

Lege industrială unitară!

1. N'avem lege industrială unitară, care să
reglementeze în mod unitar industria și adminis-
trația meseriilor pe întreg teritoriul țării.

Chestiunile industriale ale meseriașilor din
vechiul Regat, se aplanează într'un chip, cele
din Transilvania într'alt chip, iar cele din
Bucovina, și Basarabia, iarăși într'alt chip.

Natural că acest fapt merge în detrimentul și
dauna chestiunilor industriale, producției indus-
triale, educarea meseriașilor și în fine în dauna
stării economice a țării.

Drept aceia, în interesul aplanării chestiuni-
lor și stărilor industriale ale țării cerem
unificarea tuturor legilor industriale în vi-

goare, cerem că ramurile de meserii să fie
legate de capacitate profesională, care să
fie aprobate de către Corporațiile Industriale,
iar controlul și activitatea lor administra-
tivă, să aparțină acestor instituțiuni.

Conducerea industriei manuale, dezvoltarea,
dezvoltarea, perfecționarea, susținerea, ținerea
ei în cadre normale și judecarea litigiilor ivite
între patroni și muncitori etc, — trebuie să fie
aplanate și isprăvite de către Corporațiile Indus-
triale, cari dispun de experiența vieții și cari
cunosc în mod temeinic, toate chestiunile indus-
triale. Activitatea dezvoltată în această direc-
țiune, a clasei industriale înglobată în vechile
Corporații autonome, a contribuit foarte mult
la consolidarea economică a țării și dacă se vor

menține și pe mai departe aceste Corporații
atunci Statul va obține printr'ânsele un stălp
puternic și susținător de țară, atât pe teren eco-
nomic, cât și pe teren moral.

Deci, dorim că să se amplifice cercul de ac-
tivitate și de competență al Corporațiilor
Industriale și suspendarea Camerilor de
Muncă,

cari în forma lor actuală formează cel mai mare
pericol atât pentru meseriași patroni, pentru
asigurarea dezvoltării industriale, cât și pentru
cimentarea stării economice a Țării, — Camerele
de Muncă nu se ocupă cu dezvoltarea meseri-
lor sau cu întărirea economică a Țării, ci numai
cu aplicarea dreptului social și comunist a mun-
citorilor, și cu asigurarea lefurilor scumpe ale
conducătorilor muncitorești. Aceasta afirmație a
noastră se poate dovedi prin faptul acela, că

în scurtul timp de când funcționează aceste
Camere de Muncă, s'au făcut astfel de dis-
pozițiuni, că s'a introdus timpul de lucru de
7 ore pe zi, au sporit orele de teorie în
Școalele de Ucenici în detrimentul învăță-
mântului practic și profesional, au limitat
numărul ucenicilor, au asigurat o leafă ex-
trem de mare pe seama muncitorilor actuali,
cu un cuvânt al luat astfel de dispozițiuni,
cari azi condus la pierire și ruinare comple-
tă clasa industrială.

Este și de înțeles aceasta, fiind că în orga-
nizația Camerilor de Muncă, reprezentat în număr de 3 ori mai

mare, ca şi cum este reprezentat numărul meseriaşilor patroni.

Şi Camera de Muncă din Arad de ex. este condusă de către 44 salariaţi, faţă de 14 meseriaşi patroni.

Şi aceşti din urmă în ori ce caz şi chestiune, în totdeauna rămân în minoritate faţă de salariaţi. Deci cerem, ca întru cât nu este cu putinţă suspendarea activităţii Camerilor de Muncă, atunci

De ce doresc să scape dela calitatea de membri obligatori meseriaşii patroni?

2. Legea Asigurărilor Sociale, încă este de totul greşită şi defectuoasă, fiind că nu asigură nici un drept autonom, pe seama Direcţiunilor Caselor de Asigurări Sociale districtuale. Astfel denumirea medicilor, a funcţionarilor, întrebuintarea cotizatiunilor încasate etc. toate depind dela aprobarea Casei Centrale — unde sunt plasaţi funcţionari laici, sau conducători muncitoreşti guralivi, cari se ocupă numai cu aşăderea nemulţumirilor muncitoreşti. Dacă stăm şi ne uităm bine la membrii muncitori, cari fac parte din Direcţiunea Casei Cerc. vom vedea aceea, că aceştia membri în cea mai mare parte sunt de aceea, — cari de fapt deşi au meserie învăţată — totuşi

în ultimii decenii, nu s'au ocupat cu altceva, de cât numai cu agitările muncitorilor.

Deci conducerea unei astfel de instituţiune de interes public cum este Casa Cercuală, — nu se poate încredinţa în mâna unor astfel de indivizi. Casa Centrală este încărcată cu astfel de ofiţianţi superiori, şi elemente protecţioniste — de cari, nu numai este nici o lipsă în carierele lor originale. Administraţia Centrală a acestei instituţiune, este supra încărcată cu funcţionari nepregătiţi, cu protejaţii diferitelor partide politice, iar cotizatiile mari, pe cari le mistne aceasta administraţie

sunt insuportabile, atât pentru muncitori, cât şi pentru patroni.

elementul patronal, între toate împrejurările să fie scos din cadrul Camerilor de Muncă.

Până când Camerele de Muncă prin bugetele lor de multe şi multe milioane, tot atunci Corporaţiile Industriale care deja de un ½ de secol funcţionează pe deplină mulţumire — nu l'au costat Statului nici un ban, deci acest fapt ar trebui foarte bine cumpănit mai ales în starea financiară actuală a Statului.

Salubritatea publică a ţării, nu este numai interes muncitoresc sau patronal, ci este şi interes de Stat, drept aceea pentru menţinerea şi apărarea salubrităţii publice, ar trebui să se aducă şi mai mare jertfă materială, de cât suma care este plănuită spre acest scop.

Obligaţiunea de asigurare a patronilor este dăunătoare pentru meseriaşi, fiind că pe lângă cotizatiile actuale, în mod liber să pot căuta cu oricare medic de care le place, până când la Casa Cercuală, sunt obligaţi a primi un tratament, dela astfel de medici, faţă de cari nu sunt cu nici o încredere.

Deci, trebuie scutiţi meseriaşi patroni dela obligaţiunea de a se înscrie ca membri la Casa Cerc. Cotizatiile actuale trebuiesc reduse, fiind că pe lângă o administraţie raţională şi pe lângă o economizare reală, aceasta instituţiune poate să tindă un ajutor mai mare şi din cotizatiile mai mici.

Este o nedreptate strigătoare a cel fapt, că patronul care-şi asigură muncitorul la Casa Cercuală în caz de boală, sau accident,

patronul să plătească în primele 7 zile cotizatiile pe seama muncitorilor. Pretindem, că în mod urgent să se şteargă acest articol din legea Asig. Sociale. Este greşită legea, pentru că până când muncitorul nu lucrează nu este obligat a plăti cotizatiile pentru timpul ne-lucrat —

totatunci patronul care cu totul că n'ar lucru, să-şi plătească regulat cotizaţia şi pentru timpul cât n'arvut de lucru.

Acest articol, să fie modificat astfel, că şi patronul să fie scutit de plăţirea cotizatiilor pe timpul cât n'are ce lucra.

Între toate împrejurările legea să fie astfel modificată, că meseriaşii patroni să intre în mod voluntar ca membri în Casa de Asig. Soc. Casele de Asig. Soc.

să aibă dreptul de a-şi alege liber medicul, şi cheltuielile justificate să fie reîntoarse membrilor bolnavi.

Nou sistem de impunere

3. În ţara noastră meseriaşii patroni sunt impuşi cu impozite insuportabile de grele. Stabilitatea bazei de impunere, se face în mod unilateral şi reprezentanţii meseriaşilor nu pot lua parte la aceste impuneri. Deci, nici nu se pot apăra, fiind că baza impunerii este exagerat de mare.

Cheia de impunere în 12—14 % este extrem de mare. În caz de stabilirea bazei de impunere dreaptă, cheia de impunere să nu poată fi mai mare de cât 6 %. Cerem, ca să se introducă suma de 30.000 lei ca minimumul de traiu neînzăbabil, pretindem asigurarea reprezentanţilor organizaţiunilor industriale în comisiunile de impunere,

şi scutirea materialelor brute şi a uneltelor de lucru de sub sechestrul fiscal.

La atelierele cu mai puţin de zece muncitori nu-i se plăteşte statului impozitul pe cifra de afaceri

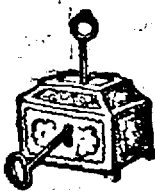
4. Impozitul de pe cifra de afaceri împiedică numai şi scumpeşte producţia industrială. Contabilitatea şi evidenţa necesară controlului acestui impozit, meseriaşul patron n'o poate efectui şi aplana. Drept aceea,

să fie scutiţi de plăţirea acestui impozit acei meseriaşi patroni, cari lucrează cu mai puţin de 10 lucrători calificaţi.

Nemzeti szolgálmester

Írta: MÓRA FERENC

A mi iparos társadalmunkban is sok száz bámuloja volt Móra Ferencnek, a nagy magyar írónak, akit a napokban ragadott el tőlünk a halál. Az irodalmi nagysággá lett iparos-fiú halálát ószintén fájlaljuk; tudjuk, hogy nemcsak a nagy írórt veszítettük el benne, hanem a vértünkbeli való érző-szívű embert is, aki ásmerte, becsülte és szerette az iparost. Móra Ferenc az alábbi gyönyörű levélben köszönte meg korai halála előtt néhány héttel, hogy Szeged iparos-sága az ottani ipartestület tiszteletbeli elnökévé választotta:

Kedves barátaim,

engedjétek meg, az legyen az első elnöki teendőm, hogy elnöki széklet foglalhassak itt a saját íróasztalomnál, noha máskülönbben tisztességtudó ember vagyok, akit rendes körülmények közt lekötözni se lehetne a székre, amikor a szegedi iparosság követel és meghatalmazott miniszterei meghajtott fővel állanak előtte. De hát az én körülményeim már vagy fél év óta nem rendesek. Amikor önök megítéző határozatukat hozták, akkor én ép-készen, magabiztos ember voltam, most csak roncsos vagyok a réginek — hogy stilusos legyek és az édesapám szilomszobájából vegyem a hasonlatot, olyan nyessedék, aki lehullott a verpánk alá s ott van jó helyen, mert náncs láb alatt az egészséges embereknek. Ugy jártam, mint annak idején a "Titanic" „szerencsés" hajótöröttje, aki megmenekült az óceán jéghegyei közül s pár nap múlva belefulladt Boston piacán valami pocsolóba. Ahelyett, hogy az operációs asztalon belevészttem volna a szép, nagy, semmibe, most hónapok óta vergődöm egy makacs és fájdalmas betegség pocsolójában, azt sem tudni, az elején-e vagy a végén. S mivel ez nem olyan fegyelmest, rendtartó betegség, amihez hozzá lehet igazítani az órát, hogy most csöngöt a kapun, most veszi ki a mellényzelebből a nekiforrósodást, most markolássza ki a bal kezéből a kő-

kát, most gázolja meg a gyomrod száját a sarkával, de már viszi is a hóhér, mert keresi a kalapját, nyissátok ki neki hamar az ajtót és lökjétek ki rajta — hanem ez olyan nyavalya, amittől váratlanul terülhet el az ember minden percben, mint a hassal felfelé fordult béka, olyan tehetetlenül és rettentően szenvedve, ezért kell mindenre elkészülnem az íróasztalom sáncai közé vennem magam. Második elnöki teendőm pedig, hogy szives engedelmükkel fölteszem a pápaszemet. Nem mint hogyha azon jobban látnék, hanem hogy önök ne láthassák az én szememet, ha az a szegény esne meg velem, hogy akkor is telezaladna könnyel, mikor ilyen sokadmagammal vagyok. Mert bizony mostanában, mikor minden írgem meg van ereszkedve, sokszor elér az a két szegény, különösen akkor, ha az álmatlan éjszakák ablakán át beérkezik hozzám a gyermekkorom, amely abban egyesített mindnyájunk gyerekkorával, hogy minden könnyet együtt sírtam velem az édesanyám. Ez különös dolog ez kedves barátaim, hogy éppen önök, a szegedi ipar-testület vezetői, valamennyien meglelt, komoly emberek, amikor a legnagyobb kitüntetésként hozzák el nekem, akkor emléklül, hogy tudnak és akarnak, elhozni a gyermekkoromat is, mintha csak a Daru u. ából jönnének, a Móra szücsék udvarából és észrevétlenül a vállukra, a kalapjukra hullott volna az udvarunk bozsfavirága, az uccánk akácavirága és a térdükhöz verődtek volna az árokpartunk jászagu száljai.

Uraim, szoktam én azt mondogatni, mikor még kérédős kedvem is volt, hogy az én apám iskolázatlan ember léte is doktor utriusque volt a szegénység diplomás doktora, ugys mint szántóvető, ugys mint iparos. Azt persze lehetetlen elköteni, melyiknek volt tökéletesebb, vagyis melyiknek volt szegényebb, de ma már, mikor én is életem számadáskönyvének végére értem, azzal körülbelül tisztában vagyok, hogy rám mégis mint iparos hagyott többet. Körülbelül úgy, mint a régi magyar királyok, akik nemcsak Szent István koronájával rendelkeztek, hanem Galícia, Lodomeria, Halics, Ráma fejedelmek és nagyhercegek, sőt mindezen felül jeruzsálemi királyok is voltak és ezeket a birodalmakat

sohase vették bele a testamentumukba. Nos, az én édesapám, a nyitó-kapa és a szücs-től mindig görnyedt vállú, de mindig mosolygó szemű öreg király a nem tett ugyan végrendeletet, mint ahogy tudommal ennek a műfajnak sohase volt tárgyi alapja a mi családjunkban, de azért teljességben ráhagyta a maga jeruzsálemi királyságát a halálra, rámai stb. nagyhercegekkel együtt. Min-gyárt megmagyarázom, hogy kell ezt érteni, ne-hogy a leszármazottaim a szememre hányják valahá, hogy én eltékoztam az örökségem, mielőtt rájuk szállt volna. Halasi vásárra dolgoztak, Márton szücs, meg a felesége, meg a két segéd, meg két inas, sietni kellett, hajnalban volt az indulás, hat subára még fel kellett rakni a rozsmaringót, pedig a nap már odaért, ahol a szegény ember már megkente hájjal az eget. De azért nem lett volna semmi baj, ha esti szél nem kerekedik napzállat felől s a kocsiút porából, sarából be nem sodor egy könyvlevelet a kidőlt palánkon át a szücsék udvarára. „Nini, mi lehet ez?" — tette le a szücs az öléből a félbesubát. „Ugyan már no?" — szörtlődött szegény kis öreg szücsné, mindig ijedt, mindig fáradt, mindig a fészket takargató, mindig fájdón pihegő anyamadar. — „Hát mi lehetne? Valami rossz papir." „Könyv?" — kérdezte a szücs. „Olyanféle" — mondta a szücsné, aki azt is mondhatta volna, hogy papírtanici, de Isten vált-ságáért se mondhatta, mikor látván látta, hogy könyvlevél. Pedig már tudta, mi következik. Az következett, hogy a szücs most már a méhely-padra csuszította a subát, a sapka mellé tűzte a tűt, kiment az udvarra, behozta a könyvlevelet, a könyvével letisztította róla homokot, sarrat, meggyújtotta a kedvéért a mécsest is, elolvasa az egyik oldalát is, a másikat is, akár Szent Márton püspökről szóló, akár Borneo mér-ges kigyóiról; ha Kossuth atyánkról szóló, akkor a felső sublőtfőkké is betette — s csak esután vette elő megint a letett subát és a halasi vásárt. Hát ez volt az én édesapám jeruzsálemi király-sága s mivel az azt kiegészítő nagyhercegségek és örgrófságok is határocsak voltak vele, talán nem csoda, hogy foltozó-szilosságon végezte, igaz, hogy közben három gyermekének diplomát adott a kezébe.

In locul taxelor comunale impozit aditional unitar

5. Sistemul taxelor comunale încă duce la acumulare articolelor industriale şi la ruina micilor meseriaşi. Taxele comunale în 80 % sunt plătite de către meseriaşi, cu toate că din întreaga populaţie, meseriaşi abia fac 10 %. Este o ilegalitate şi acel fapt, că 80 % din populaţia oraşului, nu contribuie cu nimic, sau numai cu abia ceva la susţinerea oraşului. Deci e de dorit, ca să sisteze acest sistem de taxare şi în locul lui să se introducă sistemul de impozit aditional, în baza căruia fiecare locuitor din venitul său, să contribuie la susţinerea oraşului după o cheie de impunere uniformă. Ne există nici o lege de acest fel, care să apere în mod radical şi cu efect pe meseriaşi patroni faţă de neîndreptările pe cari le îndură dela soarta vitregă.

Meseriaşi clandestini să fie stârpiţi cu desăvârşire

6. Meseriaşi îndreptăţiţi sunt speculaţi de către cârpati, cari fără brevet de industrie lucrează şi întreprind lucrări industriale dăinându-le pentru preţuri mai scumpe, le fac concurenţă necinstită şi aceşti sunt spijiniţi de către Stat sau alte Autorităţi publice. Această afirmaţie o bazăm pe faptul acela, că azi

atelierele penitenciarelor, a instituţiunilor de corecţiune, atelierele militare, al Scoalelor de Arte şi Meserii, atelierele ocazionale înfiinţate de Autorităţile Publice etc. pe de o parte roiesc o sumedenie de muncitori slab pregătiţi,

iar pe de altă parte prin calitatea lor de Autorităţi de interes public pescuiesc lucrările publice şi particulare dăinându-le meseriaşilor îndreptăţiţi şi plătitori de impozite. Deci însuşi Statul şi concurează contribuabilii. Afară de aceste ateliere mai susamintite, sunt foarte mulţi indivizi şi particulari, cari fără brevete de industrie întreprind lucrări de multe mii şi sute de mii lei, pe care le şi execută până la terminarea procedurii contravenţionale care

2. amendează cu câte 2—800 eventual 1000 lei, dar şi aceste amenzi în urma amnestiilor dese se graţiază.

În urma faptului că atelierele Autorităţilor şi meseriaşi neîndreptăţiţi nu plătesc Statului nici o dare şi pe lângă aceasta periclitează existenţa meseriaşilor cu brevete se căuzează pentru Stat o pagubă dublă, de oarece meseriaşi îndreptăţiţi şi restituiesc brevetele, şi nu va fi la urmă pe cine impune cu impozit industrial.

Deci cerem, ca în legea industrială unificată, să fie introdusă, dispoziţiunea urmării meseriaşilor neîndreptăţiţi. Dar şi până la unificarea acestei legi, să se reglementeze cârpa, sau printr-o lege separată, sau printr-un

Este necesar şi modificarea procedurii judiciare

7. Cerem ca procedura Juridică în chestiunile industriale, să fie mai urgentă şi mai ieftină. De prezent situaţia se prezintă astfel, că toată lumea se abţine dela pornirea unui proces mai mic — care de altfel este sigur de câştigat

— fiind că taxele de proces şi timbrele sunt oribile de mari şi tot atunci chestiunea actuală a acestor organe judiciare dă loc la aceea, că aceste procese să se târănească timp de mai mulţi ani de zile. Aceste stări contribuiesc foarte mult la ruina economică a ţării, fiind că drepturile câştigate în întreprinderi, sunt de totul costitoare şi de lungă durată.

Legea asigurării plăţii lucrului efectuat, din punctul de vedere al meseriaşilor, în principiu ar fi foarte bună şi ducătoare la scop, dacă şi în tr' aceasta lege s' ar putea efectui urgentarea procedurii. Însă, dela aceasta lege numai atunci putem aştepta rezultat satisfăcător, dacă Statul se va îngriji de leaşa judecătorilor, şi a personalului necesar şi despre împărţirea sistematică a cercului lor de lucru. Drept aceea cerem, ca pentru Judecătoria Muncii,

Ministerul să se îngrijească de leaşa judecă-

torilor, a personalului auxiliar, de localitate şi mobilierul necesar,

fiind că este acoperie abundentă spre acest scop, din timbrele fiscale precum şi din impozitele ce să încasează.

Credit industrial oftin şi reducerea procentului scontului la şase la sută

9. Criza economică ce bântue deja mai bine de un deceniu, a constrâns şi pe meseriaşi în 80%, ca să-şi mănânce averea şi s'o împovăreze cu datorii. Este o ilegalitate, ca ei

datoriile făcute în anii trecuţi, să le plătească azi cu astfel de bani, cari azi au o putere, şi o valoare mai mare decumplărare.

Tot asemenea este o nedreptate, că suma dată în credit locuitorilor dela sate — în urma legii convensiunii — să nu şi-o poată reprimi, iar ei, datoria lor s'o plătească în 100% şi legată de termen.

Drept aceea cerem aplicarea conversiunii în 50% şi pe seama datoriilor industriale.

Interesele după împrumutul luat sunt şi azi aşa de mari, încât meseriaşi nu le pot câştiga nici pe lângă cea mai mare efortare.

Az enyembe többet is adott, mint amennyi egy embernek való, de ezeket már mind felülről gyűjtögtatta le, amikor a menyországba került ál-lásba, mint a jó Isten foltozó szücske. (Ezen pedig, kedves barátaim, ne botránkozzon meg senki se, különösen ne a mai időkbeii iparos, aki úgyis mind rokkantan fog az Uristen udvarába kerülni. És hogy az Uristen subáját hogy képzelhetem én el rongyosnak? Éppen azt nem is lehet másnak elgondolni, mint folt hátán foltnak ha csupa aranybárny bőrből szabták is. Nem olyan az, mint a királyok palástja, annak könnyű éneke maradni, mert csak mesziről merszithetik rá a szemüket a népek. De az Isten subájának muszáj elrongyosodni, mert mindnyájunkat es melegit, akinek nincs más takarója; mindnyájan abba fogódnak, akinek nincs más fogódzója.)

Elég az hozzá, kedves barátaim, hogy az én műhelyemnek a falát önk diplomákkal látják elborítva, amiket talán nem is való így kirakni, lehet, voltak is már, akik megszöktak érte, hogy tucatjával állítok itt oltárokat a hiúság ördögének. Tiszta lélekkel mondhatom, hogy nincs ezen egy se, amin az ördög rajta hagyta volna a keze nyomát — amit nem bizonyos, hogy min aranygyapjas rendjel elmondhat magáról. Az diszdiplomáimon az Isten keze keresztvonása, mint legfőbb jóváhagyóé, mert hiszen ezek nagyobb részét a mennyei kancellárián keresztül kaptották ki nekem, olyan érdemekért, amik nem az én érdemeim. Talán csak egyet veszek ki: az újságírókét, mert azt magam szereztem azzal, hogy harminc esztendőn keresztül a szívem vérevel szépittem a lapjaimat, nem a kenyérért, nem a dícsőségért, hanem azért, mert szerettem a mesterségemet, mint ahogy az apám szeretete magáét és minden rendes ember szereteti az övét. De a többit? Az egyiket azért kaptam, mert az anyámtól, apámtól megtanultam magyarul és nem felejtettem el, amire ők tanítottak. A másikat azért kaptam, mert a Daru ucca megtanított emberre lenni; a harmadikat a szülővárosom azért tette az ölembe, hadd lássák az ezáltal való kis-kun ivadékok, hogy a mi városunknak érdemesebb szellem-sarjadéknak születni,

mint máshol grófnak. Itt van például a szegedi szabóiparos fiatalság diszdiplomája, talán leg-szerényebb valamennyi közt, de, látják, csak olyan diszhelyen tartom, mint a többit. Mijük vagyok én a szegedi szabófiataloknak, hogy ilyen tisztességben részesítettek engem ezzel az elég régi dátumu diplomával? Bizony nem más, mint a félegyházi iparos-fiu, akinek kevés akkora öröm futotta át a szívére, mint amikor ezt az irást megkapta. Tudniillik az első gondolatom az volt, hogy ettől odafönt egy halvány kis csillag, nem ragyogóbb, mint egy szücsmühely lámpafénye, egyszerre akkorát lobbant, hogy mind zavarba hozta a földi csillagászokat, akik egy új számot vezettek be a Novák katalógusába. Pedig csak az történt, hogy az öreg szücs lelke odahajolt az öreg szücsnéhez.

— Te, anyjok, most már mégis csak elhiszem, hogy vitte valamire a fiunk. Ha szücs-ivadék létre már a szabók is elismeréssel vannak hozzá...

Es ez a másik iparos-diploma, a magyar szücsöké, amit a diszdiplomai oklevelem mellé illesztettem a kincstáromban? Azt soha senki ki nem beszélheti a szívéből, hogy azt meg egyenesen az édesapám diktálta a pesti szücsök elnökének. Maga köré csavart valami mennyei arany-pószlek-et, abban a ereszkedett le az elnök ur ágya szélére azt mondta neki:

— Tekintetes ur, ne vegye rossz néven, de ha már a szabók így fölkarolták a gyereket, tán a szücsök se csökkentsék le a maguk fajtáját.

Gondolom, a mai világban nem ütközik meg senki rajta, hogy az apa így protezsálja a fiát, nekünk tán szabad is, mert mink idelent nagyon rossz kijárók vagyunk s én is azzal szoktam biztatni a családomat, ha feleségem, lányom szemé egy kis árnyékkal akad meg rajtam:

— Várjatok csak, majd meglátjátok nem-soká, milyen szószóló leszek én odafönt. A lel-kem üdvösségét is följajánlom az unokáim apjá-ért. De ugy-e, azt belátjátok, hogy idelent még-se árulhatom a lelkem üdvösségét?

Es aztán annak is megadom a magyaráza-tát, hogy a szegény foltozó-szücs, hogy bizalmas-kodhatott így a pesti szücsök nagy urával. Azt

önök nem is tudják, kedves barátaim, hogy az én apám rangbéli ember volt a félegyházi szücsök közt. Rangja szerint: szolgálómester volt. Nagy rang volt, míg a céhek uralkodtak a világon. A szolgáló-mester ugyanazt a tisztet viselte a szücsök céhében, mint a királyokéban az udvarmester. Az én gyermekkoromban már elmultak a céhek, de a szolgáló-mester megmaradt. Az ő kötelessége volt farsangi lakozásra összeköltetni a mestereket, széthordani a gyászshirt, ha valamelyik letette az élet subáját és a szövét-nekeseket elrendezni a koporsó körül. Rendesen a szegény mesterek közül szemelték ki a szaladj-ide-szaladj-oda embert, akinek eszesnek kellett lenni és tapintatosnak, mindenki bizodalmasának és mindenki jószavasának s mert senkitől se lehet kívánni, hogy ingyen szolgálja a közt, a nagy megbecsülésen kívül külön honoráriumot is adtak neki: fekete selyemnyakravalót, amely a temetéséig elszolgáljon, amikor a szolgáló-mester körüli a legelőkelőbb mesterek lobogtatták a gyászszövétneket.

Kedves barátaim, amikor elhozták nekem az ország második ipartestületének tiszteletbeli el-nökségét s annak művészi dokumentumát olyan szavak kíséretében adták át nekem, amikre egészenesen is nehéz volna felelnem, engedjék meg, hogy rövid válaszem ennyi legyen a kitün-tetésre: én azt csak mint nemzeti szolgálómester fogadhatom el, mint az édesapám örököse, aki most jöttem igazán rá, a nagy számadás napjaiban, tulajdonképp sohase csináltam mást, mint ő. Tulipánokat és rozmarinkokat himezgettem, csak ő drága tüvel, én olcsó tollal és szolgáló-mes-tere voltam szegény nemzetemnek, hol apró örömd ket, hol apró szomorúságokat jelentgetve nekik, de mindig oly tiszta szívvel és becsületos szán-dékkal, mint az apám és azért szíveltek úgy az emberek, mint az apámat. Kedves barátaim, ígé-rem önöknek, hogy akármilyen szándéka van velem az Istennek, az utolsó lélegzetvételemig az mara-dok, aki voltam s ha iparostársaim majd szövét-nekekkel veszik körül a pihenésre térő szolgáló-mester utolsó ágyát, a szövétnekek füstjének nem kell a földre vágódni, szabadon szállhat az ég felé.

Cerem reducerea dobândilor așa, încât interesele bancare să nu poată fi mai mari de 6% cu atât mai vârtos, că în toate țările din Europa, năicăieri azi nu sunt interese așa urcate, ca în România.

Cerem împrumuturi industriale de lungă durată

și anume din banii Statului, fiind că numai prin acest împrumut se poate restabili din nou creditul, de care nu se poate lipsi nici decât, viața comercială și industrială, Fără avantajarea creditului și fără pornirea lui, comercianții și meseriașii patriei noastre nu numai pot trăi.

Tariful vamal să nu servească numai venitul statului ci să apere și industria națională

10. Cerem reducerea tarifelor vamale asupra acelor materiale brute, pe cari industria țării noastre nu le poate produce în măsură corespunzătoare. În schimb însă, în interesul apărării articolelor industriale produse în țară, cerem că taxa vamală să se mărească pentru articolele industriale venite din străinătate, întrucât se produce și în țara noastră în mod suficient aceste articole.

Greseliile regulamentului furnizării publice

11. Cerem că pentru furnizările publice să se înființeze un regulament scurt, clar și după dreptate. Într-acest regulament să fie introdusă aceia dispoziție, că

pentru întreprinderea sau furnizarea oricărei lucrări publice, sau articole de caracter industrial, care trece peste suma de 20.000 lei, să fie extrădată prin licitație publică.

La licitație să poată concura numai astfel de meseriași, cari au brevete de industrie, iar lucrările în totdeauna să fie extradate împărțite pe brânze sau breșle.

Să se sisteze sistemul de primanteprenor.

La concursuri și la extradarea lucrărilor în antrepriză,

în totdeauna să fie preferați meseriași din țară, din Județul, sau orașul respectiv, față de alții meseriași, față de meseriași străini sau dintr' alte țări încă și atunci, când oferta meseriașilor autohtoni ar fi cu 10% mai scumpă de cât oferta celor veniți din localități străine.

Condițiunile de oferte, precum și neacomodarea la prescripțiunile din Regulament, se constituie un delict de pedeapsă, că astfel Autoritatea Publică care dă în antrepriză o lucrare, sau organele ei să poată fi penalizate trase la răspundere pentru incorectitudine.

Taxele după titlurile de capacitate să fie sters

12. Taxele după titlurile de capacitate, ce se încasează pe seama Statului să fie anulate. Anume aceste taxe scumpesc câștigarea actelor necesare pentru dovedirea capacității profesionale, și dintr' acest motiv azi, lucrează în țară mii și mii de indivizi, fără ca să poată astfel de acte justificative. Incasarea acestor taxe ajută în mare parte înmulțirea cărpacilor și facilitează întreprinderea lucrărilor clandestine.

Este necesar și modificarea obligațiunii înregistrării firmelor

13. Înregistrarea firmei meseriașilor să fie ștearsă din lege, fiindcă producția micilor meseriași nu este de un așa mare calibru, care ar necesita să-și înregistreze firmele, și să se bucure de avantajele, sau să solicite apărarea acestei înregistrări. Însă întru- cât producția unui, sau altui meseriaș ar arăta o astfel de tendință, că înregistrarea este necesară, sau motivată, atunci meseriașul respectiv după hotărârea lui liberă să-și poată cere înregistrare firmei.

Conducerea de registre pentru micii meseriași, să nu fie obligatorie fiind că acei meseriași a căror întreprindere necesită conducerea de registre o fac aceasta și așa în interesul lor propriu

Limbele minoritare la învățământul industrie și pe imprimarele oficiale

15. Instrucția în Școlile de Ucenici, precum și corespondența la Casele Cercuale Corporații Industriale sau alte organizații de administrare industrială, pe lângă folosința obligatorie a limbii Statului

după necesitate să se poată folosi și limba maternă a ținutului respectiv.

În instrucția profesională și mai cu seamă în obiectele de învățământ, cari reclamă cunoștințe practice, numai așa va fi instrucția ducătoare la scop, dacă aceste cunoștințe, vor fi comunicate și în limba maternă a ucenicilor. Tot astfel stă chestiunea și la imprimarele administrației industriale ale Casei Cercuale, la publicațiuni anunțuri, etc.

Cerem revizuirea legii repausului duminical.

16. Legea referitoare la repausul Duminical, cerem să fie modificată în ceea ce se referă la industria alimentară și barbieri. Cerem, că în sărbătorile legale și în zilele de Duminică, măcelari, cofetării și brutării să-și poată ține prăvăliile deschise până la ora 10 a. m. Cofetării totă ziua, barbieri până la ora 12. Ținem de natural, că acei muncitori, cari lucrează în zilele de sărbători, tot atâtea timp să se bucure de repaus în zilele de lucru ce si-le vor alege. Cerem aceasta cu atât mai vârtos, fiind că la Gări, în Băile publice, în Cazarmă, și la Poliție, barbierii lucrează și în zilele de sărbători. Muncitori meseriașilor barbieri în zilele de sărbători și așa nu se odihnesc, fiind că până la amiază merg la domiciliul clienților și-i barbieresc acasă. Astfel se cauzează pagubă și patronilor, cari conform legii sunt nevoiți a-și ține prăvăliile închise. Dacă însă, meseriași barbieri ar fi îndreptățiți, că între cadrele legale să-și poată ține prăvăliile deschise în zilele de sărbători până la ora 12, atunci acest fapt ar servi la consolidarea ordinii publice și pe lângă acela ar asigura și existența barbierilor patroni.

De ce este nedreptă legea contractelor de muncă?

17. Legea referitoare la contractele de muncă ar trebui modificată în sensul acela, ca să

șteargă afară din ea dispozițiunile referitoare la plătimea timpului petrecut în concediu, precum și obligațiunea sprijinului dat în natură și a lefurilor după cazurile de decesare, fiind că nici meseriașii patroni, cari lucrează de mai multe decenii, nu sunt în așa stare, ca să-și poată lua și admite un timp de concediu pentru recrearea lor și să-și asigure spre acest scop o sumă corespunzătoare. Deci, nu se poate obliga meseriașul la aceea, ca să-și împărtească muncitorul cu un concediu renumerat cu plată. Tot asemenea este pentru meseriașul patron o deobligativitate ce nu stă în raport cu starea lui materială aceea dispozițiune, ca să plătească familia muncitorului său decedat și să o sprijinească cu retribuțiuni date în natură, fiind că, până când muncitorul a fost în serviciul său, în permanent a plăti pentru dănsul cotizațiuni la Casa Cercuală și cotizațiile de asigurare pentru accidente. Deci este o ilegalitate a aștepta dela patron încă mai multe sacrificii.

În interesul nostru tuturor vorbim

Domnule Inspector!

Nă-am năzuit ca pe scurt să arătăm toate doleanțele și toate dorințele noastre. Fiecare punct ar reclama o motivare detaliată și o motiune separată, însă după părerea noastră, Corporația noastră n'are precădere într' aceasta privință, însă vă rugăm, că dorințele și propunerile de mai sus, să vile însușiți, fiind că sunt compuse de către oameni, cari au cunoștințe practice câștigate de mai multe decenii. Luarea în considerare a celor de mai sus amintite, nu stă în serviciul interesului individual, ci în interesul general industrial și economic al Țării. Întru cât oel competenți, le vor aproba cele cerute de către noi, atunci vor promova prestigiul industrial și economic al Țării spre fala neamului din care facem parte cu toții.

În speranța aceea, că la locul în drept, și la timpul oportun ne veți tălmăci cererea, rămânem, cu distinsă stimă:

Ladislau Dévald, secretarul Corp. Jud.

M. Simionescu

Alexandru Monus, președintele Corp. Jud.

Offener Brief eines Timișoaraer Gewerbetreibenden an den Finanzminister

Der angesehene Timișoaraer Gewerbetreibende, Autofedernerzeuger Nikolaus Walzer, richtet folgenden offenen Brief an den Finanzminister:

„In der Hoffnung, dass Sie Herr Finanzminister den berechtigten Wünschen der Gewerbetreibenden willfahren

und die Steuern dieses verarmten, aber höchst verlässlichen Standes mit 50 Prozent reduzieren werden, will ich nachstehend einen Vorschlag unterbreiten, der die oben erwähnte Steuerherabsetzung vielfach ersetzen würde, so dass der Staat diesen Steuernachlass nicht nur nicht fühlen, sondern sich auch eine erhebliche Mehreinnahme sichern würde.

1. Die Automobilsteuer wäre ganz aufzuheben, was zur Folge hätte, das mindestens 80 Prozent der abgestellten Kraftwagen in Verkehr gebracht würden. Dadurch kämen sich nur die Arbeitsgeber des Autofaches zu Arbeit, sondern auch tausende Arbeitslose zu einem ehrlichen Brotverdienst. Wenn beiden auf diese Weise geholfen wird, können sie auch ihren Verpflichtungen dem Staate gegenüber nachkommen.

2. Die Benzinststeuer wäre um 1 Lira zu erhöhen, so dass die entfallende Autosteuer,

beim Ankauf des Benzines einfließt. Dadurch würden unzählige Schwarzfahrer ohne Zwangsaufforderung ihre Autosteuer zahlen müssen, den wer fahren will braucht Benzin.

Bei Einführung der Benzinsteuer hätte der Staat bedeutende Mehreinnahmen, außerdem würde die Kontrolle vereinfacht.

Timisoarai cipészek az ócskaruha-kereskedők konkurrenciája ellen

A timisoarai iparosok szindikátusában a cipészek szakcsoportha ülést tartott, amelyen Julían Romulusz elnökelt, aki rámutatott arra a sok nehézségre, amellyel ennek az ipar-nak meg kell küzdenie. Elhatározták, hogy az iparhatóságnál és a munkakamaráknál tiltakoznak az ellen, hogy az ócskások a piacon viselt ruha mellett új cipőt is áruljanak. Tiltakozni fognak az ellen is, hogy egyes cipőkereskedések, cipőlerakatok és cipőgyárak javítani munkát vállaljanak. Mindez erős konkurrenciát csinál a cipőiparnak és ezért nem engedhető meg. Végül elhatározták, hogy megkeresik a munkakamarát, hogy a cipőipart érdeklő kérdésekben mindenkor hallgassa meg a szakcsoporth véleményét is.

Gloria-CFR teaestélye 17-én, szombaton

délután hat órai kezdettel a Cercul-Romanes helyiségében.

Impozáns ünnep volt az aradi iparosbank 34. évi közgyűlése

Közel háromszáz tag jelent meg a közgyűlésen, amely fényesen bebonyította, hogy Arad iparossága valóban a Hitelszövetkezet mögött áll. Hogyan nőtte ki magát a szerény kezdetből tekintélyes iparosbankká az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete? A közgyűlés szónokai bizalmukról, elismerésükről és hálájukról biztosították az igazgatóságot.

Részvényesek és betétesek hódolata Reinhart Gyulának, a Magvetőnek

Arad. (Az Iparos tudósítójától.) Talán soha se látott Arad imponálóbb pénzintézeti közgyűlést, mint amilyen az aradi Iparos Kulturházban vasárnap délelőtt zajlott le. Az Aaradi Iparosok Hitelszövetkezetének 34-ik évi közgyűlését tartották meg 275 szövetkezeti tag részvétele mellett. A nagyarányú érdeklődést mindenben igazolták a közgyűlésen bemutatott nagyarányú eredmények. Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete 35 éves múlt után, de főként a háború vége óta folyó kollektív munka és az ezt nyomon követő példátlanul jelentős sikerek árán

az ország legtekintélyesebb kisipari intézményévé küzdötte föl magát.

Kihangsúlyozódott ezen a közgyűlésen még más is. Az, hogy Arad legtekintélyesebb, legtekerősebb és legműveltebb kisiparosai

mint egy ember állanak a szövetkezet mögött.

Nem száraz pénzintézeti közgyűlés zajlott le Aradon vasárnap délelőtt, hanem hőskötemény, amely

a szövetkezeti eszmének és az aradi iparosság osztálytudatának ragyogó dicsőítését zengte.

Ezerháromszáz tagja van az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének. Ennek az 1300 tagnak és a két temetkezési intézménynek érdeme a 34 év és 34 millió, mert

pontosan annyi milliót helyezett ki kisiparosok kezeibe az aradi iparosbank, ahány esztendője fennáll.

Van azonban egy másik érdem is az aradi iparosbank karrierjének alapzatában és ennek dicsősége vitathatatlanul

egyetlen embert, Reinhart Gyulát, a szövetkezet elnökét illeti.

Az ő szuggesztív egyéniségének, hatalmas pénzügyi tudásának, a szövetkezeti eszme iránti rajongásának, törhetetlen akaratának, szívós szorgalmának oroszlánrésze van abban, hogy Arad iparossága országsszerte bámulat — és valljuk be — irigylés tárgya más városok iparosai között — Reinhart Gyula tanította meg Arad iparosságát arra, hogy mit jelent szövetkezeti tagnak, a szövetkezeti eszme hívének lenni. Ő volt a tanító-mestere az 1300 iparosrészvényesnek és — ez már nem érdeme, hanem megérdemelt jutalma — a jószágos, fehérszakállú Magvető munkáját áldás kísérte. Ma már az 1300 szövetkezeti részvényesen kívül olyan igazgatóság és felügyelő-bizottság veszi körül az aradi iparosság Tanító-mesterét, amely tízszer akkora bankot, mint amilyen a mi szövetkezetünk, tökéletes szakszerűséggel el tudna kormányozni. Nem ábránd, hanem reális program, hogy a második 34 esztendőben erre sor is kerül.

Büszke milliók felvonulása a közgyűlésen megjelentek előtt

Reinhart Gyula igazgatósági elnök nyitotta meg a közgyűlést, üdvözölte a megjelenteket, majd Szablóczy János titkár felolvasta az igazgatóság és felügyelő-bizottság tartalmát, amely felöleli az intézet múlt évi eredményes működését, továbbá a mérlegszámát és szárszámadását, ami beszédes bizonyítéka a Szövetkezet hatalmas arányú fejlődésének.

Az 1933. év mérlege és szárszámadásai a következő eredményt mutatják a most lezárt évről. Volt a szövetkezetnek az 1932. év végén 1187 tagja, belépett az év folyamán 213 tag, kilépett 100 tag, maradt 1300 tag, kik 256.510 üzletrészt jegyeztek 6,412.750 lej értékben, ebből tényleg 6,329.023 lej összeg van befizetve. A tartalékok 7,847.613 lej, az előző évihez képest szaporodott 497.807 lejjel.

A szövetkezet 1933. évi pénztári forgalma kitett 244,858.148 lej, míg az összeforgalom 637 millió 246.598 lej tett ki.

Betétje volt a szövetkezetnek az 1932. év december 31-én lezárt mérleg szerint 26,899.656 lej. Új betét jött ehhez az év folyamán 24,723.091 lej, kifizetett 23,481.756 lej, a mai álladék 28 millió 140.991 lej, emelkedett tehát betétállományuk 1,241.835 lejjel.

A kölcsönök álladéka volt az 1932-iki mérleg szerint 32,121.332 lej összegben. Új kölcsönöket folyósítottak 91,918.449 lej összegben. Visszafizettek a tagok az év folyamán 88,816.837 lej, maradt a kölcsönálladék 34,089.944 lej, tehát 1 millió 968.612 lejjel több, mint az előző évben.

A mérleg a tiszta nyereséget 404.223 lejben tünteti fel.

A jelentés javasolja, hogy ebből az igazgatóság és felügyelő-bizottság javadalmazása és a szokásos tartalékolások után üzletrészenként 5 százalékos fizessenek, ami 275.000 lejnek felel meg.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések felolvasása után elsőnek Schaefer Richard szólalt fel. Meleg szavakkal méltatta Reinhart

Gyula igazgatósági elnök érdemeit. Kun József lelkes beszédben méltatta a szövetkezet által elért sikereket, amelyek még nagyobb arányuk lesznek, ha valamennyi aradi iparos az iparosbankban helyezi el betétjét. A szövetkezet minimális kamatot szed és a kölcsönök megszavazásánál nemcsak a bankszerű fedezetre, hanem a becsületre is támaszkodik. Az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak, Szablóczy János titkárnak és a vezetése alatt működő kitűnő tisztviselő gárdának tolmácsolta ezután a részvényesek köszönetét. Zugó tapsvihár közepette szavazták meg a javaslatot. Barthel Ernő a két év előtti aradi árvízről emlékezett meg igen szép beszédben. 62 iparost sujtott akkor az elemi csapás. Két embernek, Reinhart Gyulának és Gabos Jenő dr.-nak köszönhető, hogy a vezetésük alatt megindult mozgalom valamennyi károsultnak 50—50.000 lej eredményezett. Kettőjüknek köszönheti a 62 iparos, hogy az árvíz után is dolgozhatott és nem volt kénytelen beszüntetni üzemet. Reinhart Gyulának, Gabos Jenő dr.-nak és az igazgatóságnak jegyzőkönyvi köszönetet javasol, amit a közgyűlés nagy lelkesedéssel el is fogadott.

Friedmann Emil a szövetkezet Áruhiteloztályának kereskedő tagjai nevében beszélt. Azt mondta, hogy amióta az iparosbank életébe kapcsolódott,

megtanulta becsülni az iparosság nagyságát.

Leleki szükségét érzi, hogy ezt kifejezésre juttassa. Szép szavakban méltatta Reinhart Gyula elnök és az igazgatóság érdemeit és a kereskedőtagok köszönetét tolmácsolta.

Czernóczy Mihály büszke a szövetkezetre, amelynek az egész országban nincs párja. Ez azonban magában még nem elég. A szövetkezet jelenlegi nyolc millió vagyonát tízmillióra kell emelni. Ez csak úgy érhető el, ha még nagyobb arányban támogatjuk a szövetkezetet, mint az eddig történt. Sajátmagát támogatja, aki a szövetkezetet támogatja.

Bakács Miksa lelkes felhívást intézett a részvényesekhez, hogy a 270.000 lej kivevő ideai osztalékot ne vegyék fel a bankból, hanem hagyják, hogy az is növelje az iparosbank vagyonát. Vegyenek érte részvényeket. Szerezzen mindenki új hivatást a szövetkezeti mozgalomnak. Még 600 új tag és meg lesz a tíz millió.

Füzessy Márton, Komlós Pál és Brecka Kálmán felszólalásai után a közgyűlés egyhangúlag elfogadta úgy az igazgatóságot, mint a felügyelő-bizottság jelentését és a felmentvényt megadta.

Reinhart Gyula: Programunk, hogy Arad legnagyobb pénzintézete legyen az iparosbank

A bizalomnak és hálának meghatározó megnyilvánulásaira Reinhart Gyula elnök válaszolt az igazgatóság nevében.

— Forduljon mindenki bizalommal hozzám, ha kívánsága vagy sérelme van. Jövedelmével felkarolok minden jogos és méltányos kérést és mindent elkövetek, hogy az igazgatóság elfogadja az álláspontomat. Megtörténik néha, hogy leszavaznak, de ezt is a szövetkezet érdekében teszik, mert jobban vigyáznak a szövetkezet vagyonára, mintha sajátjuk volna.

— A közgyűlésen megjelent iparosok nagyszámú a mélyseges bizalmat igazolja, amit Arad iparossága a szövetkezet iránt tanusít.

Soha ennyien évi közgyűléstünkön nem voltak.

— Látom, hogy kezdi Arad iparossága valóban magáénak tekinteni a szövetkezetet. Nem is lehet annak jövője,

ha valamennyien nem tartjuk magunkénak.

— Harmencöt évvel ezelőtt, amikor én a szövetkezeti munkát ennek a szövetkezetnek alakításakor megkezdtem, száznegyvenhároman voltunk. A jó ügyhöz méltó buzgalommal működünk évtizedeken át és nem is olyan nagyon régén mégis megtörtént, hogy egy fiatal aradi iparos nem fogadta el számára felkínált igazgatósági tagságot, mert — mint mondotta —

nincs kedve, hogy ilyen piszlicsár bankban focsórálja el az idejét.

— Mi azonban szorgalmasak voltunk és a szövetkezet ma már igazán nem nevezhető piszlicsár banknak.

— Nem érdektelen, hogy a nyolc millió vagyon jelentős részét, mintegy három milliót, nem a tagok fizették be a szövetkezet a pénztárába, hanem

osztalék címén irtuk a javukra.

— Ingyen-részvények alakjában tartalékolunk és sikerült is az elmúlt évek konjunktúráját a szövetkezeti vagyon növelésére használni. A konjunktúráis évek elmúltak, de a hitelszövetkezetnek mégis fejlődnie kell.

A program, hogy Arad legnagyobb pénzintézete legyen az iparosbank.

Az iparosságnak kell, hogy pénze legyen egy ilyen nagyszabású intézet megalkotására. Csak a kelő áldozatkészség kell hozzá és

feltétlen bizalom a szövetkezeti eszmében, amelynek világtalalkító hatása máris érehető.

— Ennek az eszmének letéteményesei vagyunk mi itt, Aradon és hisszük, hogy a becsületes uton, amelyen haladunk, Arad iparosságának összességét fogjuk magunk mögött találni. Ehhez kérjük az Isten áldását.

Reinhart Gyula gyönyörű beszédét viharz tapással fogadta a közgyűlés.

Ezután a választásokra került a sor. Reinhart Gyula, dr. Gabos Jenő, Bakács Miksa és Kalmár József igazgatók mandátuma idén lejárt, akiket nagy lelkesedéssel egyhangúlag újra megválasztottak három évi időtartamra. A Hitelszövetkezet választmányát is újból választották és euttal a következő tagok kerültek be a választmányba:

(Folytatás a 6-ik oldalon).

Milyen újításokat hoz az Idén a tavaszi férfi-divat?

Kész: BORAND JANOS

Az 1934. tavaszi és nyári idény részére a külföldi uralások új divat-irányt alkottak, amely formákban lényegesen eltér az előbbi két-három év csaknem változás nélküli divatjától.

A Zakkó: az eddiginél hosszabb, a derék azonban rövidebb, magasabban elhelyezett gombbal. Ugy látszik, mindinkább eltérnek a 3 gombos zakkótól és áttérnek a 2 gombosra, amelynél csak a felső gomb gombolható.

A zsebek elhelyezése most már nem lesz az alsó gombbal egy irányban, hanem valamivel lejjebb.

A fazon. Hegyes vagy sarkos egyaránt kedvelt. A zakkó előrései könnyedén szőjjelvélnak. Ugyancsak divatos az olyan is, amelynek derék-szabása pontosan a test formájához illeszkedik és 3 gombra készül. A mellényből egy kis rész látható. Ebben az esetben a zseb az alsó gomb irányában lesz elhelyezve és fülek (bálik) nélkül készítenődik.

A legfeltűnőbb jelensége a tavaszi divatnak, hogy elmaradnak a magasban kitömött vállak. Előben a váll-szélek az ujjabevarássoknál (báliknál) könnyedén legömbölyítettek.

A sport-zakkó a tavaszi idényben feltűnően egyszerűen készül. Hátán egy rövid nyitott slice, derékban keskeny övvel, amely alatt letakart kis ráncok, elől 3 foltzseb simán, gomb nélkül.

A hegyes fazon marad a divat sport-zakkóknál, amelyeknek színe tengerész-kék, barna, üveg-zöld alapon vékonyan csíkozott mintái előnyben.

A mellények: jóval rövidebbek, am iáltal az ülésnél eddigi képződött fölösleges ráncok eltűnnek. Divat-mellény, sima színekben egy vagy kétsoros formában — természetesen szintén rövid — igen divatos.

A nadrág felmenetele elől az eddiginél magasabb és nadrágtartó nélkül nem hordható. Ezáltal jobb testtartást biztosít és nem taposuk be hátul a cipősarokkal.

Sportöltönyhöz a térd-nadrág sima flanel-szövetből készül, amelynek színe természetesen mindig a zakkó színével összhangzású minta lehet.

Külföldön ismeretlen a mellény-nélküli viselet, ami nálunk nemcsak nyáron, de télen is elterjedt. Gyakori a megrendelő részéről a panasz, mikor beállít szabójához és a zakkó elejéből kihuzgálja a szita szálait, ami őt állandóan szurja. Mivel mellényt nem visel, még kellemetlenebb. A gyakorlat igazolja, hogy abban az esetben, ha a szabó 5-10 cm. szitát nem akar megakartatni és — ami a legfontosabb — a zsebkendő-zsebet (szivar-zseb) nem a vásznan keresztül, hanem még próba előtt a szöveten át készíti el, úgy a vevő e panasza meg fog szűnni. A bajt ugyanis a szitának szilárságtelen, sőt hibás átvágása idézi elő.

Legszebben mos, vasal, fényez

BUTTINGER TERÉZ
gőzmosódája

Arad, Strada Consistorului 36:
In curtea. Az udvarban

Aradi iparosok
találkozóhelye:

FRIED FERENC
vendéglője, az aradi
Iparos Otthonban.

Enyhítik a nyersanyag behozatali tilalmát

— megszűrik a készárak importját.

București, február 13. Az iparügyi és kereskedelmi miniszteriumban tegnap este folytatták a kontingentálási rendszer megváltoztatására vonatkozó tárgyalásokat. A megbeszéléseken résztvett Sasu iparügyi és kereskedelmi miniszter, Aslan alminiszter, Dumitrescu, a Nemzeti Bank kormányzója, Chiriacescu, a Nemzeti Bank igazgatója és több szakreferens.

Az értekezleten teljesen meggyeztek arra vonatkozólag, hogy

a kontingentálási rendszert lényegesen módosítják és az erre vonatkozó javaslatokat a ma délután összeülő gazdasági bizottság elé terjesztik.

A jelenlegi rendszert alapvetően fentartják, de a kiviteiben és a részletekben igen sok módosítás történik. Így például ami az ország gyáriparát és kereskedelmét elsősorban sújtotta, azaz

a nyersanyagok behozatalának mértékén főlő korlátozása, ezt a jövőben lényegesen enyhítik.

A kész áruk behozatalára vonatkozó rendelkezéseket lényegében változatlanul fenntartják, sőt ezt a jövőben még megszorítják, amennyiben oiy kész árukról van szó, amelyeket az országban is gyártanak.

A ma reggeli fővárosi lapok, köztük a Dimineața is, elismeréssel írják a kormány azon tevékenységéről, melyet a közgazdasági és pénzügyi problémák tekintetében kifejt. A Dimineața bizik abban, hogy a kormány két legfontosabb problémáját: a költségvetés egyensúlybáhozát és a konverzió megoldását is közmegegedésre fogja megoldani. A nem kormánytámogató újságnak ezt a leszögezését politikai körökben nagy megnyugvással fogadták.

Szerkesztői üzenet egy pályaválasztás előtt álló fiatalembernek

Ki különb ember: a jó lakatos, vagy a jó ügyvéd. — Néhány megszívlelendő tanács azok számára, akik tanuló éveik alatt változtatják mesterségüket.

Dr. Décsy budapesti ideg orvos, a Magyar Hírlap „Szerkesztői üzenetek” rovatának nagytudású és hatalmas emberismerettel bíró „Dr.”-ja egy fiatalembernek, aki pályát akart választani, az alábbi „üzenet”-et írta:

Ez a kegyetlen állapot is, igen sokadmagával, abból a szörnyű tévedésből származik, hogy a mesterségeknek rangsoruk van s hogy, aki a magasabb mesterségben megbukik, az alacsonyabban még kitűnő lehet.

Az előtt is tudni lehetett, de a háboru után tömémenten sok eset mutatja mindennap, hogy aki ügyvédnek rosz, az még nem okvetlenül jó cipész.

Ma annyi kézzelfogható bizonyítéka van, hogy erről szó se lehet, hogy „tehetség” nemcsak az uri mesterségekre, hanem az iparosághoz is kell: hogy igazán mindenki tudhatja, akit az élete ilyen kérdés elé állít. Ezenkívül pedig még valami más is figyelmezteti az embert, hogy a lakatosságban se várjon sokat attól, aki az íróasztalnál nem állta meg a helyét. Még pedig az, hogy van néhány általános emberi tulajdonság, ami a boldogulás körül döntő fontosságú és amiben semmi különbség sincs az egyetemi hallgatók és mesterlegények között.

Hogy valaki hogyan fogja meg a munkája nyelét, hogy hogyan állja a szavát, ha valamit megígért, hogy hogyan becsüli meg a dolgát, hogy a természeténél fogva szorgalmas-e vagy lusta, hogy örül-e annak, amit megcsinált, hogy hogyan tud másokkal együtt dolgozni, parancsolni (nem „parancsolgatni”, ami csak gyengeség) és engedelmeskedni, szervezni, áttekinteni, hogy öltetés-e a munkájában, hogy lelkes-e, derült-e vagy lomha és elkecseregett, hogy ügycs-e vagy csak az utjában van másoknak, hogy akármit csinál, azon jó vagy rossz munkás kezének a nyomát hagyja-e (egészen mindegy léven, hogy tudományt irt-e vagy kulcsot rezszt) — mindez körülbelül valamennyi foglalkozás közben egyformán derül ki és csak aki ezekben a dolgokban kiváló: attól lehet jó munkát várni, ha a sorsa másfélre kényeszeríti, mint amit szeretett volna.

Hogy most a diplomákkal olyan nehéz „elhelyezkedni”, az tömémenten ilyen kérdést vetett fel és módját adta, hogy ez is észrevegye mind-ezeket, aki magától nem vette észre. Amikor negyven évvel ezelőtt a rosszul tanuló gimnazisták szűk köréből választották, hogy susster-inasnak ad-

ják, akkor még lehetett hinni, hogy a susster-ség könnyebb, mert akkor még a susster-ség is éppen olyan könnyű volt, mint az ügyvédség. Azokban a kényelmes, jó időkben, se a susster-nek, se az ügyvédnek nem volt szüksége semmi kiválóságra, hogy megéljen, hanem akiben éppen valami nagy hiányosság nem volt (az előbb felsorolt emberi tulajdonságok dolgában), az valahogyan megélhetett akár az írodájából, akár a műhelyéből.

Amiközben azonban megrehezdedtek az akadémiai pályák, az iparok sem maradtak a régi kedélyességükben. Az az éhietetlen diplomás ember, aki a múlt század végén lemaradt az egyetemi pályáról, csakugyan megélhetett volna (ha egyáltalában előfordult ilyesmi) a többi rossz lakatosok között — de a jók között már akkor se.

Ma pedig, amikor mindenhol csak a java, a legélelmesebbje, a legügyesebbje él meg valamennyi foglalkozású embereknek, ma semmiféle mesterséghez sem elegendő semelyik másinak a maradéka. A megrehezdedt idők a kézművesekből is éppen olyan kegyetlenül válogatták ki az életrevalóbbakat, mint az egyetemi foglalkozásokból. Hogy rossz viszonyok között több embernek jut az észébe a pályaválasztás is, mint a lustaságra alkalmasabb időkben, az arra is módot ad, hogy sokan ezen az uton az igazi hivatásukat is megtalálhassák s ezek aztán esetleg csakugyan sokkal jobban megállják a helyüket a megváltozott mesterségükben. De akiket semmi más se vitt el a régitől, mint az, hogy ott nem tudták a helyüket megállni, még pedig éppen nem is külön mesterségből, hanem éppen olyan általános és mindenhol érvényes emberi gyengeségek miatt, amilyen a megbízhatatlanság vagy az általános lustaság: azok rossz, még a régi-nél is rosszabb helyen lesznek a kézművességben. Kivált pedig, amikor már a próba, elég hosszú próba is eldöntötte, hogy az első mesterségben nem azért voltak gyengék, mert a tehetségeik másfelé vitték őket, hanem, amikor valaki már a harmadikban nem állja meg a helyét és amikor nem is látszik rajta semmi törekvés se arra, hogy merve akarja jobban megállni: akkor nyilvánvaló, hogy nem rossz lakatosról van szó, akiből még igyekezettel jó lakatos is lehet, hanem olyan emberről, aki lakatosnak se jobb, mint a milyen tudósak volt a annak a lakatosságára éppen úgy nem lehet se egy családnak, se egy vállalatnak a jövőjét rábizni, mint ahogyan a tudományára sem lehetett.

Amivel addig kell végérvényesen és komá-nyan számolni, amíg nem késő.

Kilátástalan-e a kontárok elleni küzdelem?

A közeledő tavaszt az iparosok, de különösen az építőiparosok türelmetlenül várják. Ujabb reményekkel, újabb munkalehetőségekkel várják és újabb harcra készülnek a létfenntartásért. Hajdan, a tél-tint, boldogabb idők tavasza a jólét gyarapodásának előhírnöke volt, most a tavasz a csaldás és harc kezdetét jelenti. Harc a mai iparos élete, nem konszolidációs munka. Harcol a mindennapi kenyérért, harcol a megsemmisítéssel fenyegető törvények és rendeletek lavínja ellen és legkeményebben harcol, de — sajnos — a legkisebb eredménnyel, legnagyobb ellenségével a — kontárral.

A kontár számtalan panasz és elkeveredés szülője, iparostársadalmunk rákfenéje, a tisztességes megélhetés aláásója és senki által komolyan meg nem fékezhető társadalmi sörpredék.

Nem akarok tudott dolgok ismétlésébe bocsátkozni. Hiszen erről a témáról már nagyon sokan írtak. Számtalan cikk jelent meg iparoslapjaink, valamint a napilapok hasábjain. Az eredmény alig több a semminél. Ma már az a helyzet, hogy óva kell inteni iparostársadalmunkat, hogy a kontárok elleni harc eredménytelenségéből eredő közömbösség urrá ne legyen rajtunk. Ha már a harorról is lemondunk, nagyon hamar megsemmisülünk. Iparosvezéreink dicséretet érdemelnek fáradságtalan munkásságukért és küzdelmükért. Hogy az eredmény nem kielégítő, nem az ő hibájuk.

A passzív magatartás, amely — sajnos — sokszor az indolencia határáig megy, amit egyes hivatalok az iparosok panaszaival szemben tanusítanak, szinte érthetetlen. Hiszen az iparoság a mai társadalmi rend egyik fő-oszlopa. Összetartó kapocs a széleskörű, bomlasztó irányzatokkal szemben. Erős vár a destruktív elemek ellen. Miért nem támogatja az állam ezt a társadalmi osztályt?

Érthetetlen, Hiszen nemzetgazdasági szempontból is mérhetetlen kár éri az államot, ha az iparos osztály elproletárosodását meg nem akadályozza. Pedig ez, sajnos, mindig erősebben érezhető folyamat.

Kérünk támogatást az államtól. Szigorú törvényeket a kontárok ellen. Legalább olyan súlyos büntetéseket az ipartörvény elleni kihágásokért, mint amilyen büntetéseket az iparos vétkekre mérnek (pl. a forgalmi adónál). Hiszen legtöbb esetben a lealázó kontár-konkurrenciát kergeti az iparos illegális cselekedeteihez. Ilyenkor az iparosot kíméletlenül büntetik, míg a kontár, kellő törvények hiányában büntetlenül, legjobb esetben csakély büntetéssel újí tovább alávaló üzemeit. Sőt annak tudatában, hogy nem nagy bajuk történik tettenérés esetében sem, mind bátrabban lépnek fel.

Legjellemzőbb példa erre Timişoara van. Az itteni városi mérnöki hivatal elrendelte a múlt év őzén, hogy minden munkabejelentés és tervbenyújtásnál, deklaráció csatolandó, amelyben az építető két tanu aláírásával együtt nyilatkozik, hogy a terven levő aláírás a kivitelező vállalkozó aláírása és a vállalkozó is nyilatkozik, hogy ő az igazi vállalkozó. Az intézkedés meg akarta akadályozni, hogy a fedezőmesterek a kontárokkal karöltve üzzék alávaló üzemeiket. Nemcsak hogy aláírásaikkal fedezik a kontárt, hanem hamis adatok beírásával hatósági félrevezetést és csalást követnek el. Sajnos, a városi ügyészség a feltárt és igazolt esetekben passzív magatartást tanusított. Mit törődnek ők iparosérelmekkel? A városnak nincs kára (?) — ez a válasz.

Nem akarom megemlíteni nélkül hagyni egyes hivatalok (sajnos nagyon kevés) tiszteletreméltó jóindulatát. Így a timişoari városi mérnöki hivatal és különösen a városi iparhatóság, agilis vezetőivel igyekszik segítségére lenni az iparoságnak a kontárok elleni küzdelemben. Sajnos, a kirótt súlyos büntetések, felebezés után a törvények hiányos volta miatt lehetetlenül csakély összegre redukálódnak. A büntetés így csak sokra hat, akiknek morális érzéke még nem tempult el egészen. A notóriusok háborítatlanul működnek tovább.

Gărdan cluji cipésmester lesújtó kritikája a betegsegélyzőről

Országos mozgalom az anomáliák orvoslása érdekében. Állami megrendelést csak a gyáriparos kap, de a kisiparos kötelező tagja a betegsegélyzőnek.

A cluji mozgalomhoz Craiova is csatlakozott.

Cluj. (Az Iparos tudósítójától.) A cluji ipartestület bőripari szakosztálya a napokban népes gyűlést tartott, amelyen a heveshangú felszólalások mind azt serelemzték és panasztáltak, hogy az adóterhekkel bőségesen sújtott kisiparosok semmi néven nevezendők.

Iparpártolást nem élveznek és siralmas helyzetük betetőzéseként a Joanitecu-féle társadalombiztosító törvény minden nyűgét is ők viselik.

A munkakamara fenntartása költségeinek java-része az ő vállalkat nyomja, a városi terhek alatt ők vergődnek és ők azok, akiknek panaszai a minisztériumban mindaddig süket fülekre talál-tak.

Ag értekezletet Biris Luca elnök nyitotta meg, aki beszédében azonnali tevékenység megindítását sürgette és ehhez az összes szakmák tettekrehozójárulását kérte.

Az elnök a továbbiakban határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben a biztosítási törvény módosítását, a kézműiparosoknak a betegsegélyző tagság alól való felmentését, a kisiparosok adókiadásának sürgős kivizsgálását, az állam összes ipari műhelyeinek megszüntetését, a kontárkodás megsemmisítését és a hasznavehetetlenek bizonyított munkakamrák feloszlását kérik.

HOGY GAZDÁLKODIK AZ ARADI BETEGSEGÉLYZŐ?

Gărdan János cipésmester felszólalásában a betegsegélyzőt ostromozta. Elmondotta, hogy a betegsegélyzőbe az új társadalombiztosító törvény életbe lépése óta súlyos milliók folytak be, így 30 millió lej a tagsági könyvecskék kiváltásából és ennek a hatalmas összegnek felhasználásáról a kisiparosoknak halvány sejtelmük sincsen. Annyit tudnak azonban, hogy például Aradon az elmúlt évben 13 millió lejt utaltak át a betegsegélyző pénztárból a bucaresti központh, egymillió lejt fordítottak az orvosok fizetésére, míg a tulajdonképpeni segélyezésre mindössze félmillió lejt folyósítottak.

— Az aradi helyzet nem elszigetelt jelenség — mondotta Gărdan. — Biztosra veszem, hogy az ország minden városában hasonló állapotok uralkodnak. Nem tudjuk, hogy a hatalmas összegeket mire fordítják, de lépten-nyomon érezzük és tapasztaljuk, hogy a betegsegélyző orvosai, amekett, hogy gorombáskodnak, csak a

hétköznapok bizonyos töredékében állanak rendelkezésünkre, holott nem meghatározott időpontokban történhetnek balesetek, hanem a nap bármelyik órájában, nappal éppen úgy, mint éjjel, hétköznap éppen úgy, mint ünnepnapokon. Amennyiben ma már nemcsak az inasok és segédek, hanem a munkaadó után is heti 36 lej tagjárulékot szednek be végrehajtás terhe mellett, méltán elvárhatjuk, hogy az orvosok a nap minden órájában rendelkezésünkre álljanak és ne csak aszpirinnal vagy más hasonló jellegű olcsó és haszontalan gyógyszerrel kezeljenek. A befizetett összegeink után megköveteljük, hogy változtatásuk meg sürgősen a törvénynek azt a rendelkezését, amely a munkaadóra hárítja alkalmazottja megbetegedése első hetének összes terheit.

„FOGJON VALAMI NŐT MAGANAK.”

— Megkérdeztem a betegsegélyző igazgatóját, — folytatta Gărdan — hogy vajon a munkaadó megbetegedése esetén a költségeket ki viseli? Azt a cinikus feletet kaptam, hogy a felesége, vagy ha nőlen ember, fogjon valami nőt magának! Ez a minősíthetetlen válasz élesen megvilágítja, hogy a felső fórumok miként bannak a kisiparosokkal. Ezek után azon sem lehet csodálkozni, ha a betegsegélyző tisztviselői kurtán és gorombán bannak velünk és általában mindenki-vel, bár tulajdonképpen a mi alkalmazottjaink, mert a mi keservesen befizetett összegeinkből ülhetnek a jól javadalmazott állásukban.

OBANKÉNT 32 BETEGET VIZSGÁL MEG EGY ORVOS.

Gărdan az elnök által előterjesztett határozati javaslatot ezután azzal egészítette ki, hogy ne általánosítsák a munkaadók tagsági kötelezettségét és azok, akik a betegsegélyző tagjai óhajtanak lenni, ne fizessenek hetenként 6 lejnél nagyobb összeget. Követeli, hogy a betegsegélyző orvosai és tisztviselői készséggel álljanak mindenkor a tagok rendelkezésére, nagyobb városokban, mint Cluj, kerületenként állandó szolgálatot tartó fiókokat létesítsenek. Gondoskodjanak az orvosi létszám megfelelő emeléséről, nehogy a mai állapotok folytatódjanak, amikor

egy orvos receptírást becszámítva óránként 32 beteget vizsgál meg, vagy, hogy egy vizsgálóra legfeljebb egy perc jut.

Gărdan beszéde után többen vásolják a betegsegélyző körüli kétségbeesett állapotokat, amelyeknek nyomán a kolozsvári fodrászok, festőmesterek és szűcsök azonnali csatlakozásukat jelentik be a bőriparosok által megindított országos jellegű mozgalomhoz.

AZ ÁLLAMI MEGRENDELÉSEK FELE A KISIPART HAJTJA

Bumang bőriparos a következő felszólaló, aki serelemzte, hogy az állam megrendeléseket teljes egészében az a gyáriparos kapja, amely az államtól nyert másfajta kedvezményekkel a kisiparosokat végzetesen megsemmisíti. Követeli, hogy az állami megrendelések felét a kézműiparosok kapják meg, mert csak így érhetik el a kisiparosok, hogy bevételeik ne álljanak 20—30 százalékkal a terheik alatt.

A felszólalók ezután több súlyos és sokszor hangzottatott serelemet sorolnak fel, majd miután az elnök bejelentette, hogy már a craiovi bőriparosok is közölték csatlakozásukat, elhatározták, hogy véget vetnek a további eredménytelen küldetéseseknek és olyan arányos lépésre törekednek az ország összes kisiparosait, amely a kormányt megfelelő és gyors cselekvésre készteti.

aranyoz
ezüstöz
nikkelez
bronzal
rézzel
horganyal
ózzal

galvanizál
elektromos uton

megbízható
szakszert
olcsó

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.

Dongl-ház.

(Áthozat az 5-ik oldalról).

Baranyi Ferenc, Bartlenczky Ödön, Bittenbinder Konrád, Bogdán Gyula, Czernóczy Imre, Dési Károly, Dittrich Albert, Dózsa Bertalan, Dukász Lajos, Engelhart Ferenc, Fibinger Izidor, Fock Gábor, Gartner Márk, Gáspár Árpád, Hanner Mihály, Hendl János, Hirsch Antal, Hirsch Jenő, Holló Frigyes, Hoszpodár Miklós, Jahoda Béla, Jantó Béla, Juhász Imre, Koncsak Lajos, Kornett Péter, Matekovits László, Mihályi Gyula, Mizera József, Molnár Miksa, Muzsasz József, Müller József, Pálincás Kálmán, Probst Mihály, Ritók Imre, Schmidt Miklós, Szabó József, Székely Béla, Szida László, Szobotha Nándor, Virág Kálmán.

A közgyűlés befejezése után a szövetségi igazgatósága vendégül látta a részvényeseket. Fehér asztalnál Gabos Jenő dr. szép beszédében köszöntötte meg a bizalmat, hogy újra az igazgatóság tagjának választották.

— Ilyen bankközgyűlést még Aradon nem

látunk, — mondotta —. Olyan nagy esemény volt ez a mai közgyűlés, amilyen nem fordult még elő az aradi iparos mozgalomban.

Reinhart Gyula kitartó munkájának következménye a mai nagy nap.

Reinhart Gyula ott volt a szövetségi megalakításánál. Harmincöt éve dolgozik annak érdekében. Harmincöt éve vezeti ezt a szövetséget. Ő ott volt a szövetségi eszmét az aradi iparosok lelkébe. Javasolja, hogy rendezzen Arad iparosága ennek a kettős jubileumnak, Reinhart Gyula és a szövetségi harmincöt éves szövetségi múltjának megünneplésére a nagy eseményhez méltóan nagyszabású ünnepséget. Barthel Ernő meglepő üdvözlőbeszédét közönte meg ezután Gabos Jenő dr., akinek beszédét sűrűn szakította meg viharos tetszésnyilvánítás.

Baricz Máté volt a nagy szövetségi nap utolsó szónoka. Gabos Jenő dr.-t köszöntötte fel zúgó tapsal fogadott fordulatot beszédében.

sonyvirág díszítéssel. Az izléses kalap föl ágra osztott karimája a kalap tetején csokorba futott. A kalapkreáció megtapsolták.

BÓRA IRÉN iparművészeti- és kalapszalónja
Str. Horia 1.

Ezüst-szalagos tokot mutatott be finom pedalin-szalmából. A kalapot fehér szalag, csinos csokor és három keresztöltés díszítette. Alakja stilizált rohamsisak, amelyei szellemes könnyedséggel tettek kecsessé a kombinált hajtások. A másik kalap, amit a szalón bemutatott, fekete gyapjuszalmából készült. Modern, elől felhajtott lapon, lakkdíszítéssel. Mindkét kalapot könnyed elegancia jellemzi.

GIZI SZALÓN
Str. Horia 2.

Haller Gizi szalónja három kalapot mutatott be. Az első délutáni kalap volt, barna színű tavaszi fantázia-anyagból. Egyedüli díszítője a hajtások. A másik fekete tavaszi szalmakalap volt, Napoleon-fazonban, fehér szegélydíszítéssel. A harmadik, amit a szalón bemutatott, a kalaphoz ugyanabból az anyagból készült sál jár, amelyet hatalmas masliba költve hordanak. A kalap karimája magasra felcsapott, elől részén fekete kreppszalag kombináció. A szalóna valamennyi kreációját a szolid elegancia jellemzi.

FARAGÓ BÖSKE IIa-szalónja
Bul. Regele Ferdinand

Igen izléses fantázia-kalapot mutatott be grogrein-szalaggal és kecses rozetta-díszítéssel. Nagy sikert aratott stilizált levél-formájú, csúslaméből készült pompás fejdísz, amelyet még a névű folyamán megvásárolt valaki a közönség sorából.

IREN-SZALÓN
Str. Románului 2.

Egészítkék cellagál-kalappal szerepelt. A kalapot elől felhajtott fekete lakk sujtálszalma ékesítette, fűzött díszítéssel. A szalón másik, szintén nagy sikert aratott kreációja egy fényes fekete selyemkalap volt. Fantázia-karimával ékesített toque volt ez, csont-tű díszítéssel. Az Irén-szalont is a díszítésben való mértéktartás jellemzi.

HONNIA-SZALÓN
Str. Mejlani 4.

Fekete tokot mutatott be radsa-szalma-szövetből, paradicsom-madár tűzökkel és fantázia-kihajtásokkal. Másik kreációja egy egész paradicsom-madár díszített és csont-tűvel átszúrt, szintén fekete tok, egyszerűbb kihajtásokkal. Harmadik kreációja fekete radsából készült fej, fehér-fekete dublé fantázia: karimával és fekete nimidir-tolldíszítéssel. A szalón nem ijed meg az erőteljes hatásoktól, a díszítésben nem fukarkodik: de mindig könnyed és elegáns.

JOSEFINE-KALAPSZALÓN
Str. Eminescu 4.

Fekete, fonott lószőr-kalapot állított ki, Napoleon-formában rávarrott fátyoldíszrel. A kreáció igen hatásos volt.

HELIOS KALAPSZALÓN
Str. Mejlani 5.

Tavaszi fantázia-kalapot mutatott be, fekete szalmából, középen szíre-díszítéssel, rávarrott fátyollal. Divatos, szép kreáció.

GHEORGESCU-SZALÓN
Neuman-palota

Fekete, szőrös gyökérka-appal szerepelt. A kalapot rollnizott pánt díszítette, bedolgozott fátyollal. Szolid, elegáns munka.

PAPPNE-SCHWEIGER ANNA szalónja
P. Avram Iancu 16.

Tavaszi angora-kalapot mutatott be, oldalra hajtott karimával, fehér-fekete kombinált díszítéssel. Sikere volt.

ANNIE-SZALÓN
Str. Mejlani 1.

Tavaszi angora-kalapot mutatott be, oldalra hajtott karimával, fehér-fekete kombinált díszítéssel. Sikere volt.

Kalapdivatbemutató Aradon

Ne csak bálozzunk, hanem csináljunk magunknak sok ötlettel és kevés költséggel egy kis reklámozást is — gondolták a masamódok. — Több száz érdeklődő hölgy nézte meg a kitűnően sikerült kalapbemutatót.

Izlés, kecsesség, könnyed elegancia jellemzi az aradi masamódipart és a fekete szín a tavaszi kalapdivatot

Arad. (Az Iparos tudósítójától.) Aradon, agylátszik lassan divatba jön, hogy az egyes szakmák a maguk farsangi jótékonysági tancmulatságát arra használják fel, hogy üzleti érdekeiket is előmozdítsák. A kitűnően sikerült konyhaművészeti kiállítás után vasárnap délután a masamódok divatrevút tartottak. A kísérlet, mely után tánc-cal egybekötött tea-estély volt, kitűnően sikerült. Az Iparos Kulturház hatalmas nagyszalontól kezdve a divatrevút megjelent érdeklődő hölgyközönség. A két program tökéletes összhangban ment végbe és igen szép anyagi eredményt jövedelmezett a harmadik program céljaira is. A masamód-bái jövedelmét ugyanis a masamódok agglomerációja javára fordítják.

Arad csaknem minden kalapszalónja szerepelt a kiállításon. A gyönyörű kalapkreációk tucatjait vonultatták fel a csinos mannequinek az izgalommal figyelő hölgyközönség előtt. Már a bemutatón látszott, hogy a divatrevút jelentős anyagi siker fogja követni. A várakozás be is vált.

A egész sereg megrendelést kaptak az elmúlt napok folyamán az élelmes masamódok a sikerrel szerepelt kalapokra.

MEGERKEZIK PÁRISBÓL CHIC UR,
A HÍRES UTAZÓ

A divatrevút Szabó Gizi rövid román nyelvű prologusa nyitotta meg, utána Faragó Böske tartott szellemes kuplé-konferanct, amelyben a közönség figyelmébe ajánlotta a szorgalmas és tehetséges aradi masamódokat. Faragó Böske ezután zúgó taps

vihár közepette mutatta be Chic urat, a híres párisi kalap-utazót, aki az esti expressz-szel érkezett Aradra hatalmas kincs, egész ló-meg legújabb divatu, valódi párisi női kalap társaságában. Chic ur egy óriási baba volt, csak úgy virított róla az elegancia. Beszélni ugyan nem tudott, de az ötletes előadónő vállalta helyette a mannequinek felvezetését és a felvonult kalapkreációk bemutatását is. A párisi utazóról meg kell még írunk, hogy az aradi mozgalom aranyiszvü vezére, Vársárhelyi Janka ura műve. A növédelmi hivatal illusztris elnöknője az utolsó öltésig maga készítette a szellemes szereplő sikkés földi porhüvelyét.

KIK DOLGOZTAK A DIVATREVÚ
SIKERE ÉRDEKÉBEN?

Az előtti a bemutatott kalap-költemények érdemeinek és szépségének méltatását megkezdénők, meg kell említenünk azoknak az agilis masamódoknak neveit, akiknek a divatbemutató bombasikere köszönhető. Dein Paula, az aradi masamódok elnöknője és a népszerű Halicz Gizi tevékenykedtek a legelőbb a divatrevú sikere érdekében. Faragó Böske, Schlesinger Teri, Belljung Rózi, Vigh Margit, Kadas Odónné, Hrabovszky Lujza, Vass Margit, Reisinger Böske neveit kell még megemlítenünk. Utóbbiak a bál keretében szereplő tombola értékes és izléses tárgyaknak összegyűjtése és részben elkészítése körül szereztek érdemeket. A mannequinek fáradságos tisztségét Kérész Gizi, Rosenfeld Arnoldné és Szabó Gizi töltötték be, valamint Nagyné, a Radó-cég hivatásos mannequinje. Igen szépek és csinosak voltak.

Milyenek voltak a kalapprimadonnák és kalapköltemények?

A divatrevút bemutatót legújabb divatu kalapkreációkat nem a bemutatás sorrendjében, hanem a készítőjük neve alatt sorakoztatjuk fel.

DEIN PAULA kalapszalónja
Str. Brătianu 9.

Négy kalappal és egy fejdíszrel szerepelt. Brüsszeli splitszalmából készült háromszögletes barna nyári kalapját, lakkozott tollal díszítette, melyet aranypászomán foglalt a kalaphoz. Igen sikkés volt nyersszínű sziszol-exotából készült sporikalapja, amelyet piros-fekete-ézüst, bőrszalag díszített. A kalapok között a közönség nagy érdeklődéssel

DEUTSCH JOZEFIN kalapszalónja
Str. Brătianu 11.

Cellagál-anyagból készült gyönyörű fekete divatharost mutatott be világoskék bál-

Az aradi masamódkiallításra a Radó női ruha konfekció-cég, a Lyon-áruház és az Apponyi cipőkereskedés szerepeltek még gazdag és igen hatásos kreációkkal.

EPILOGUS

Említésre méltó, hogy az aradi masamód cégek tulajdonosai között, bár itt is éppen úgy meg van a konkurrencia, mint más városokban és más szakmákban, úgy iparos-mozgalmi szempontból, mint a magán-életben

harmónia, összetartás és baráti kapcsolat van. Az érdem azért nem kis részben Dein Paula elnököt illeti, akinek tiszteletreméltó egyénisége elejét veszi az egyenlenségeknek. A kitűnően sikerült dívalbemutatót követő igen magas színvonalú bál, valamint a szép anyagi siker is, olyan elégedettséget teremt a rendező-bizottságban, hogy a bál utáni harmadik napon Haller Gizinek, mint aki a sikerért legtöbbet dolgozott, értékes ezüst-plakettet ajándékoztak.

Gefängnis- und Militärwerkstätten sollen besteuert werden

Im Arbeitsministerium fand im Beisein der Vertreter der interessierten Ministerien, der Gewerbetreibenden und der Industriellen eine Konferenz statt, in welcher man sich mit den Massnahmen zur Beisetzung der unlauteeren Konkurrenz die den Gewerbetreibenden von den Gefängnis- und Militärwerkstätten gemacht wird, erfasste. Diese Werkstätten geniessen Steuerfreiheit können demnach allerlei Gewerheartikel billiger auf den Markt bringen als die hochbesteuerten Handwerker mit Gewerbeschein. Der Vertreter des

Industrie und Handelsministeriums Ing. Jonescu machte den Vorschlag, die unlautere Konkurrenz dieser staatlichen Werkstätten auf die Weise zu beseitigen, dass man sie verpflichtet Staats- und Kommunalsteuern zu bezahlen, gerade so wie die Gewerbetreibenden. Nachdem der Vorschlag Ing. Jonescu zur Kenntnis genommen wurde verlagte man die Konferenz auf einen späteren Zeitpunkt, an welchem ein endgültiger Beschluss zugunsten der Gewerbetreibenden gefasst werden soll.

Fájdalmas emlékirat a nagy hordók ellen, amelyek elnyelték a kis hordókat

Három aradi kádármester összefogott, hogy megmenesse az ország csőd szélére sodort kádár kisiparát

Sürgösen orvosolandó az előző kormány igazságtalan törvénye

Arad. (Az Iparos tudósítójától.) Ring István, Matekovits László és Nyársy Sándor aradi kádáriparosok országos mozgalmat indítottak abból a célból, hogy hozzá nem értő minisztériumi közegek

elhízázott intézkedése folytán veszendőbe indult existenciájukat, kényverítet, iparukat megmenték. Kezdték a mozgalmat az aradi ipartestületnél, folytatták az ipari és kereskedelmi minisztériumnál és ha nem lesz sikertük, attól sem riadnak vissza, hogy Öfelsége, II. Károly királynak trónja elé járuljanak, mert ha máshol nem, ezen a legmagasabb helyen bizonyára méltányolni fogják, hogy a szegény kádárok nemcsak azért dolgoznak, hogy a mértékhitelítő hivatalt, hanem azért is, hogy sajátmagukat és családjukat el- tartásák.

A hazai kádáripár megölő gyilkosa az ipari és kereskedelmi miniszternek 41.283—932 szám alatt az Aradi Mértékhitelítő Hivatalhoz címzett rendelete, amellyel a Hivatalos Lap 1932 május 19-én megjelent 114. számában a hordók hitelítési díjának felemelésére vonatkozó törvény alkalmazásáról intézkedett. 1932-ben ugyanis súlyosan felemelték a hordók illetékét és pontosan azóta a kádár kisiparosok és hordókereskedők nem igen tudnak megélni.

A három aradi kádármester memorandumja elpanaszolja, hogy a hanyatló kereslet már régen arra kényszerítette a kádáriparosokat és hordókereskedőket, hogy a hordók árát lényegesen, 3.50 lejről 1.50, sőt 1.30 lejre szállítsák le literenként. A nagyarányú árredukció azonban nem segített, mert éppen ebben az időben jutott eszükbe az illetékeseknek, hogy a hordók hitelítési díj-tarifáját megváltoztassák. Történt pedig ez a változtatás úgy, hogy a kisméretű hordók hitelítési díját emelték, a nagy hordókat lezállították. 50—150 literes hordó után az illeték 14.30 lejről 40 lejre, 451—550 literes hordókért 36.30 lejről 100 lejre emelték, míg az 5000 literes hordóért 258 lejről 180 lejre szállították le. Hogy még kirívóbb legyen az illetékrevízió

igazságtalansága, ideiktatjuk, hogy egy 300 lejes hordó után 40 lej, egy 750 lejes után 100 lej és egy 10.000 lejes után 180 lej a hitelítési illeték. Nyilvánvaló, hogy nagyon vigyázott az illetékreformátor minisztériumi tisztviselő, nehogy — az Isten szerelmére — megharagudjanak rá a 10.000 lejes hordó-őriasok: fogyasztói, a nagy szőlőtermelők és szakipari gyárak.

Ekes számadatokkal fejt ki a három aradi kádármester, hogy amíg a nagy hordó 1.8 százalékos díjat fizet a hitelítésért, addig a kicsi 10, sőt 16 százalékos, holott a kisiparos kádárok forgalmának 99 százaléka nem a nagy, hanem a kis hordók alkotják.

Érthetetlen, hogy a fent idézett 1932. évi törvény miért emelte az 500 literes hordók illetékét 36.3 lejről 100 lejre, ami 175 százalékos emelés, holott ugyanakkor az 5000 literes nagy hordóét 30 százalékkal lezállította.

Ismételjük: a három szorgalmas és törekvő aradi kádáriparos semmitől se riad vissza, hogy a szakmájukon esett súlyos sérelem orvoslást kieszközölje. Bizonyosra vessik, hogy a kevésszámú iparost foglalkoztató szakmának az országban szétszóródva élő reprezentánsai felfigyelnek az aradi mozgalomra és csatlakoznak hozzájuk. Remélik, hogy jószándéku és nemcsak a saját érdekükben, hanem egyben a termelő ipar érdekében is folyó mozgalmukat észreveszik az illetékesek is. És mielőbb gondoskodás történik, hogy az új kormány a hatalmas potrohu nagy hordókat támogató elmúlt rezsim után a szerényen meghúzódó kis hordók pártjára álljon.

A három aradi kádármester országos mozgalmában azonban csak akkor lehet eredményes, ha valóban országos lesz. Csatlakozzanak tehát a többi város kádárjai is az aradi mozgalomhoz. Ha annak rendje és módja szerint az ügyben levelet intéznek „Az Iparos” szerkesztőségéhez, készségesen megküldjük nekik a három aradi kádár szabályszerűen román nyelven megírt és a súlyos sérelem egész anyagát, kimerítő memorandumát

Az aradi husiparosok jótékony uzsonnája a Polgári Jótékony Egylet aggménházában

Kedden délután rendezték meg az aradi husiparosok hagyományos hushagyó keddi jótékony uzsonnájukat a Polgári Jótékony Egylet helyiségeiben. Farsang utolsó napján a husiparosok szeretetadományokat osztanak ki a Jótékony Egyesület aggménházának apoltjai között, ugyanakkor uzsonnán látják vendégül az iparosság vezetőit. A mai ünnepség alkalmával, a szeretetsomagok átadása előtt Vulcu I. Maxim, a Polgári Jótékony Egyesület elnöke és Sida Lázár a husiparos szindikátus örökös tiszteletbeli elnöke mondtak meglehetősen beszédet, majd a megjelenek átvonultak a terített asztalokhoz és kezdetet vette az uzsonna. Tomits Pál a szindikátus elnöke magyar, Sida Lázár pedig román nyelven üdvözlötte a meleg ünnepségen megjelent Ursu János dr. polgármestert, aki hasonlóan szívélyes hangon válaszolt az üdvözlésre. Uzsonna közben dr. Colioiu Romulus országgyűlési képviselő, a szindikátus ügyésze mondott szellemes, mély gondolatokra épített beszédet. Még egy felszólalás hangzott el az uzsonna során: Parecz György dr. beszélt a fehér asztalnál, ahol ekkorra jó hangulatot teremtettek az izletes falatok és kitűnő italok.

Az uzsonnára hozott tömördek husféle olyan soknak bizonyult, hogy szerdán délután — ezúttal a városi szegényházban — még egy jótékony uzsonnára is bőségesen futotta belőle.

INVITARE!

Grupa Industrișilor pentru Ajut. de Înmormântare din Arad în ziua de 25 Februarie 1934 Duminică la orele 10 a. m. ține a IX-a.

ADUNAREA GENERALĂ

ordinară în Casa Culturală a Căminului Industrișilor din Arad, la care cu onoare invită pe toți membrii Direcțiunea.

Ordinea de zi:

1. Discurs inaugural al președintelui.
 2. Darea de seamă a Direcțiunei asupra gestiunei pe anul 1933.
 3. Raportul secretarial.
 4. Raportul de cassa.
 5. Raportul comisiei de cenzori.
 6. Descărcarea Direcțiunei și a Censorilor de gestiunea lor pe anul 1933.
 7. Alegeri: a) Alegerea a 4 membri de direcțiune pe durata de ani. b) Alegerea a 8 membri de comitet pe durata de 3 ani și 3 pe durata de 1 an. c) Alegerea a 12 membri supleanți în comitet pe durata de 1 an.
 8. Modificarea parțială și circumscrierea mai precisă a §-lor 3-4-6-8-9-11-14-15-16 din statute.
 9. Propuneri eventuale.
- Prezentarea invitării servește și ca bilet de votare.

MEGHÍVÓ!

Az Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja 1934. február hó 25-én, vasárnap d. e. 10 órakor az Iparos Kulturház nagytermében IX-ik

RENDES XVI TAGGYŰLÉSÉT

tartja, melyre a Csoport tagjait tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
 2. Igazgatóság jelentése
 3. Titkári jelentés.
 4. Pénztári jelentés.
 5. Felügyelő-bizottság jelentése.
 6. Felmentvény megadása feletti határolat.
 7. Választások: a) négy igazgatósági tag megválasztása 3 évre. b) nyolc választmányi tag megválasztása 3 évre és három tag 1 évre. c) 12 választmányi pótag megválasztása 1 évre.
 8. Az alapszabály 3-4-6-8-9-11-14-15 és 16 §-ai részbeni módosítása és szabatosabb körülírása.
 9. Esetleges indítványok.
- Ezen meghívó egyúttal szavazójeggyül szolgál.

HIREK

AZ IPAROS

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves köteteknél árendiumény.

Redakcia si administratia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

Érezze magát szállodában, mintha otthon volna

Egy salumarei hétfői ujság hiradása szerint, amelynek valódiságát nem volt alkalmunk ellenőrizni, Weisz Izrael, ottani szállodalajdonosi annyira elkeserítette szállóvendégeinek vandál magatartása, hogy a következő hat pontot akarja piakát formájában szállodája valamennyi szobájában kifüggeszteni:

1. Ha már cipőstől fekszik beje az ágyba, akkor legalább tegye a mi selyem divánvankosainkat a lába alá — majd meglátja, mennyivel puhábban fekszik.

2. Ha már a pezsgős-palackot valamelyik butordarabon akarja kinyitni, ne használja a mahagoni-asztal szélét, hanem verje a velencei tükörhöz, az jobban kivágja az üveg nyakát.

3. Ha már mindenesetre úgy érzi, hogy égő szivarját a perzsaszőnyegre akarja dobni, felhívjuk figyelmét a mi selyemhímzésű asztalterítőinkre, azok is jobban hagnak egy pár égési lyukkal. Ha pedig a minden sarokban található hamutartók nélkül utijában voinának, leghevesebben cselekszi, ha azokat a mosdó lefolyójába dobja, vagy az ablakon kihajgálja.

4. Ha egy darab csomagoló-papírra van szüksége, akkor ne fáradjon csöngelni a szobaleánynak, az talán sok időt vesz igénybe, nyugodtan vágja két részre a törülközőnket, de ha talán nagyobb objektumról van szó, gyönyörű ágvgarnitúránk is rendelkezésére állanak.

5. Az elhasznált borotva-habot az ember egy cseggans mozdulattal a falhoz vágja, de erre a szisztémára különös figyelmébe ajánljuk, ha a fürdőszobából átmegy a hálóba és a tapétához vágja, az olyan színváltozást idéz elő, hogy megéri a fáradságot.

6. Ha a szobában étkezik, a vaját, meg a jam-et ne csak a székre kenje, hanem vegye igénybe többi butordarabjainkat is, — sokkal harmonikusabb eredményt fog elérni...

Egyáltalán: érezze magát egészen úgy, mintha otthon volna...

— Iparosasszonyok az aradi Magyar Bálon. A múlt szombaton hagyományosan hatalmas sikerrel megtartott aradi Magyar Bál sikeréből orozslánrész illeti meg a Reinhart Gyuláné vezetés alatt a bálon szereplő iparos asszonyokat. Glück Józsefné, Martini Jánosné, Wild Ferencné és Zombory Gyuláné voltak a lelkes csapat tagjai. Több hétig tartó fáradságos munka árán hatalmas élelmiszer-raktárát halmozta össze a bál céljaira. Nem sajnálták ennek a „raktár”-nak növelésénél a sajátukat sem. A pompás ételek és italok hatalmas közönséget vonzottak az iparosok sátorához. El is fogyott minden, szép összeggel gyarapítva a szegény magyar diákok támogatását szolgáló alapot. Az iparos-sátorban a kiszolgálás fáradságos munkáját Zombory Piri és Erbeszkern Marci végezték szorgalmasan, kedvesen és kitartóan.

szabónál.

- Mennyibe kerül Önnél egy zakó?
- Háromezer leibe.
- És részletre?
- Hatezer leibe. De az összeg fele előre fizetendő.

Volt képviselők, előkelő hatósági reprezentánsok és más csizmadiák az aradi csizmadiák hagyományos hushagyókeddi villásreggelijén

Az aradi Csizmadia Ipartársulat hagyományos hushagyókeddi villásreggelijének nagyszerű hangulata költözött be kedden délelőtt ismét az Iparos Otthonba, ahol nagyszámu és jókedvű közönség ápolta a csizmadiák tradícióját. A hushagyókeddi villásreggeli a csizmadiák működésének nem egyetlen látható jele az esztendőben.

Ez a különös és a multból átmertett intézmény a hushagyókeddi reggeli, illetőleg az ezzel kapcsolatos tiszteletbeli inas-, segéd- és mesteravatás jövedelmét karitatív célra áldozza, a menyiben özvegy- és árvasápot tart fenn. Maga az aktus és a reggeli délutánba nyúló hangulata pedig kitünő alkalom arra, hogy a fehér asztalnál helyet foglaljon román és magyar, keresztény és zsidó és vidám borozgatás mellett felolvadjon politikai és vallási ellentét.

A villásreggeli szüntelen, sőt talán évről-évre fokozódó népszerűségére jellemző, hogy a megjelent valóságos és tiszteletbeli csizmadiákról a következő terjedelmes névsort jegyezhetjük fel:

Nagy Sándor dr., Böncs Károly dr., Cotioiu Romulus dr., Gabos Jenő dr., Ursu János dr., Parecz Béla dr., Popa Constantin, Zima Tibor, Voiticeanu polgármesteri titkár, Marian, Lantos Miksa, Juhász Gábor, Mihajlovics Gyula, Bakács Miksa, Koch Dániel, Markovics Sándor, Szida Lázár, Nagy Károly, Tomics Pál, Kállay Miksa és fia, Martics János és fia, Buday István, Táfróv Sebestyén, Boray Károly, Berecz Károly, Hegedűs József, Libus János, Till Ignác, Ermesz István, Havas Samu, Zöldy József, Blaha Károly, Csizmadia Vilmos, Miloszláv János, Kornya Ádám, Dolga Imre, Zöldy Gyula, Grósz József, Kiss András, Lőrincz Mihály, Markovics Mihály, Pintér Antal, Medve Imre, Havancsák József, Velcs János, Kovács Sándor, Szűcs Henrik, Oláh Péter, Szász Péter, Tóth Sándor, Dragan Gergely, Dragan András, Szabó Gyula, Mihály József, Takács Péter, Pintár István, Mihuc János, Kapás József, Draga Fülöp, Kolozsváry Imre, Szivolics János, Popovics György, Szász Pál, Torday József, Melik István, ifj. Melik István, Koncsak Lajos, Horváth József, Szathmáry Mihály, Holló Frigyes, Hönig Árpád.

A felszólalások sorát Havancsák József csizmadiamester nyitotta meg, aki a megjelent előkelőségeket üdvözölte meleg hangon, majd Bakács Miksa emelkedett szólásra és Cotioiu Romulus dr.

képviselőre, az aradi iparosság régi barátjára ültette poharát, akinek megjósolta, hogy ha politikai karrierje ilyen szépen lendül, akkor talán még miniszter is lesz belőle. Cotioiu Romulus dr. előbb román, majd magyar nyelven válaszolt a szellemes szavakkal köszönte meg az üdvözlést. A most már emelkedett hangulatban kért szót ismét Havancsák József, aki szintén dr. Cotioiu Romulust köszöntötte fel, kedélyes hangon jegyezte meg, hogy vigyázzon, nehogy mint „csizmadia-mester”, a politikában is csizmat csináljon. Lantos Miksa a Csizmadia Ipartársulat 202 esztendő múltjára tekintett vissza, majd újra Havancsák beszélt és ezuttal dr. Ursu Jánoshoz, Arad polgármesteréhez intézte szavait, aki szintén mester, hiszen Arad polgármestere.

Ursu János dr. magyarul válaszolt. Szavai hatásosan domborították ki, hogy ő sohasem volt tekintettel nemzeti és vallási szempontokra, végül melegen emlékezett meg a Csizmadia Ipartársulat működéséről. Közvetlen hangú felszólalását a jelenvoltak hangos tetszésnyilvánítása kísérte.

Mihályi József beszéde után Parecz Béla dr. a volt képviselők nevében derűs szellemességgel ugyancsak Cotioiu dr.-t üdvözölte, Nagy Sándor dr. bibliai idézetekkel tarkított beszédében fölémeltette, hogy Ursu János annak idején az ő ügyvédi irodájában volt jelölt. Majd az őt érintő felszólalásokra Cotioiu Romulus dr. másodszor is reflektált, befejezésül Koncsak elnök és Havancsák József szavai zárták be az üdvözléseket, hogy kezdetét vegye az új mesterek, segédek és inasok felavatása.

Mesterből díszmesterekké Böncs Károly dr., Bakács Miksa, Oradean János, Csizmadia Vilmos, Blaha Béla és Wellspillich János lettek. Mesterekké lettek Ursu János dr., Nagy Sándor dr. és Zombory Gyula, akiket érdemeikre való tekintettel azonnal a mesteri fokba iktattak, de mesterek még: Juhász Gábor, Engelhardt Ferenc, Markovits Sándor, id. Martics János, Ermesz István, Mirosláv János. Műndjárt segédei rangra vették fel Hönig Árpádot, kivüle segédek Horváth József és ifj. Martics János, inasokká föl vették Koch Dánielt, Nagy Károlyt, Goits ostyákészítőt, Fried Ferencet, az Iparos Otthon vendéglőst és még többeket.

A jelenvoltak kellemes együttlétben a késő délutáni órákig maradtak együtt vig poharazgatás közepette.

Timisoaraer Gewerbetreibenden vorlangen 50 prozentige Steuerermässigung.

In Bukarest fand am 10. Febr eine Konferenz über Steuerfragen statt, an der auch Finanzminister Slavescu teilnahm. Aus diesem Anlass wendete sich das Timisoaraer Gewerbesyndikat telegraphisch an die Senatoren Michael Manolescu und Alexander Samoil, damit sie sich für die Herabsetzung der Steuern der Gewerbetreibenden um 50 Prozent einsetzen. Es wird betont, dass die Steuersätze der Patente fixa mit der Wirtschaftslage, die sich stülher stark verschlechtert hat, nicht im Einklang stehen.

HIUSAG MINT ADÓFIZETŐ.

— Mit keres egy ilyen nagy tükör egy mászarszékben?

— Amig a vevőim a tükörben nézegetik magukat, én egyedül vagyok a mérleggel.

FELÉVI BIZONYÍTVÁNY.

Egy diák ötből bukott. Táviratozik fivérének: „Ötből buktam. Készítsd elő a papát”.

A fivére így válaszolt: „Papát előkészítem. Készülj elő te is”.

Aradi Sütőiparosok Szindikátusa.

MEGHÍVÓ!

Tisztelt Kartársak! Tisztelettel meghívjuk f. hó 19-én délután 4 órakor az aradi Iparos Otthon emeleti termében tartandó évi rendes tisztújító közgyűlésünkre.

Tárgysorozat: Elnöki megnyitó. Évi beszámoló, a felmentvény megadása, az új tisztikar megválasztása. Indítványok.

Mivel a súlyos gazdasági viszonyok a vezetőségre nagy felelősséget rónak, hogy a vezetőség eredményes munkát végezhesen, a kartársak ösztetartására és támogatására van szüksége, ezért felkérjük a Kartárs Urakat, hogy a közgyűlésen feltétlenül megjelenjen szíveskedjenek.

Kartársi üdvözléssel: Az Aradi Sütőiparosok Szindikátusa nevében Takács István elnök.

— Hegedű-tanfolyam Sigheten az Iparos-Ifjúság számára. A sighet-i Iparos Otthon helyiségében kizárólag iparos gyermekek és felnőttek részére február 1-től kezdődőleg hegedű-tanfolyamot tartanak heti 5 órában havi 100 lej díj mellett. A tanfolyam rendezése Schiller-György ipartestületi elnök érdeme.

— **KEDVEZMÉNYES VASUTI JEGYEK**
A LAIBAGHI VÁSÁRRA, Bucuresti. A vasut
vezérlőigazgatósága 50 százalékos kedvezményt
engedélyezett csakis a visszautazásnál, a jugo-
sláviai Ljubljánában 1934 június 3—15 és
szeptember 2—15 között tartandó mintavásár-
résztvevőinek. A kedvezményt élvezik azok a
más országból jövő vásárlatók is, akik csak
keresetülutaznak Románián. A kedvezmény csak
személyvonatok vonatkozásában, gyorsan vagy je-
don meg kell fizetni a különbözetet.

Eredménnyel járt az erdélyi és bánsági építőiparosságnak az új építési törvény ellen indított mozgalma

Anghelescu miniszter tiszteletben tartja az érdekelt építő- és kőművesmesterek szerzett jogait. Teljes egészében elfogadták Veterány dr. memorandumát

Arad, Az Iparos tudósítójától.

A hazai építőipar életében igen nagy és jelentős változást idézett elő az Építészeti Kamara felállításáról szóló törvény, amelyet még 1932-ben szavaztak meg és amely 1933. május 12-én lépett életbe. Az új törvény, mint ismeretes, úgy intézkedik, hogy a jövőben

a tervező építész nem lehet egyben vállalkozó is.

Ennek keresztülvételére szabad választást engedett az okleveles építésznek és építőmesternek, hogy tetszésük szerint tervezőnek, vagy vállalkozónak jelentsék be magukat. Ez más szóval annyit jelent, hogy aki ezentúl házat akar építtetni, az előbb megrajzoltatja a tervet valakivel, azután a tervet kivitel végett odaadja a vállalkozónak, de

tervező és vállalkozó mindenkör csak két különböző személy lehet.

A régi királyságban nem ismernek építőmestert, csupán építész. Az építőmester erdélyi specialitás, ahol még a régi magyar törvények érvényesek. Az 1884-es törvény szerint okleveles építész csak az lehet, aki előbb érettségizik és azután elvégzi a műegyetemet. Építőmesteri címhez viszont nem kellett egyetemi végzettség, de meg kellett lennie a képzettség és szakvizsga után ugyanannyi tervezhetett vagy vállalkozhatott, mint a diplomás építész. Ahhoz, hogy valaki kőművesmester lehessen, elég volt a kőművesmesterség kitanulása és vizsga egy bizottság előtt. A kőművesmester emeletes házat nem építhetett és földszintes házat is csak akkor, ha a falak feszításválsága nem haladta meg a hat métert. A régi magyar törvény megadja még ezenkívül a városoknak a jogot, hogy a törvény

keretein belül saját hatáskörükben engedélyezzenek, vagy utasítsanak el a bemutatott tervek alapján építkezési kérvényeket. Az Építészeti Kamara felállítását elrendelő törvény értelmében

az építésznek szabad választásuk van, hogy belépnek-e a Kamarába.

Amennyiben belépnek, úgy a jövőben csak tervezési munkákat készíthetnek, a kivitel azok a vállalkozók végzik, akik nem tagjai a Kamarának, de egyébként a vállalkozáshoz megvan a joguk és képzettségük.

Aradról eddig Szántay Lajos, Szömörkényi Bező, Steiner József, Rácz Emil, Koch Károly, Raffirol Szilveszter és Rasel József építészek léptek be a Kamarába,

ami azt jelenti, hogy a jövőben építést már nem vállalnak, hanem csak a terveket készítik el és a felügyeletet gyakorolják. A tervezésért és felügyeletért az építési költség 3 százalékát kapják. Lehetnek építőmesterek is a Kamara tagjai, azonban ezeket megkülönböztetésül az okleveles építészekről, elismert építészeknek nevezik.

A városi mérnöki hivatal ezentúl csak olyan tervekre adja meg az építési engedélyt, amelyeket az Építészeti Kamara bejegyzett tagjai készítettek, minden más tervet visszautasít.

A törvénytől függetlenül egy miniszteri rendelet megengedi, hogy 250.000 lejig terjedő munkákat maguk a tervező építészek is vállalhassanak, ezeket nem kell külön vállalkozóval felépíttetni. Az ősszel megkezdett és télen félbehagyott építések úgy az építészek, mint a vállalkozók befejezhetik, de azután az új törvény értelmében kell eljárni.

A timișoara-i küldöttség eredményes bucarestii útja

Az aradi városi mérnöki hivatal fent regisztrált rigorózus magatartását Olujon is megisméltették. A város tanácsa ugyanis rendeletet bocsátott ki, amely szerint csak az év február 15-éig ismerik el az építő- és kőművesmesterek azon jogát, hogy terveket készítsenek és azoknak kivitelét is vállalják. Miután ez a rendelet az egész országra nézve precedensül szolgálhatott volna. Erdély, a Bánság és Bukovina érdekeltjei ehhez az intézkedéshez szánták el magukat. Küldöttséget menesztettek az illetékes fórumokhoz, amelyben a Bánságot Veterány Viktor dr., a munkaadók ipari szindikátusának ügyésze képviselte. A küldöttség megkérte a fővárosban tartózkodó Cosma Aurel dr. képviselőt, aki a legnagyobb készséggel állott a küldöttség rendelkezésére és vele együtt elment Lepadatu erdélyi miniszterhez, Sasu iparügyi miniszterhez és Anghelescu közoktatásiügyi miniszterhez.

Cosma Aurel dr. kimerítően ismertette az érdekelt kőműves- és építőmesterek sérelmeit, a melyek kedvező fogadtatásra találtak Anghelescu közoktatásiügyi miniszternél. Anghelescu Cosma Aurel dr. nagyhatású ekspozíciója után elkérte a Veterány Viktor dr.-tól készített memorandumot és azra a következő miniszteri határozatot jegyezte fel:

— A szerzett jogokat tiszteletben kell

tartani. A miniszterium illetékes osztálya utasíttatik, hogy a kérdés végleges elintézéséig közzétett bocsásson ki, mely szerint építő- és kőművesmesterek megalkotása és végzése nélkül gyakorolhassák eddigi jogukat.

A miniszter határozata már most is a kérdés végleges elintézésének tekinthető. Csak természetes, hogy ez a határozat nagy meglepetést váltott ki a küldöttség tagjai között és nagy örömmel veszik majd tudomásul az ország összes építő- és kőművesmesterei, akiknek létét az 1932. május 12-i törvény veszélyeztette.

A tél már nem hoz gondot,

— ési ruháimat —

Hoszpodár-hoz küldöm

Attestem!, vagyis tisztítam!

Arad, Strada Stroiescu 12.
és Strada Eminescu 3

Societăți de Binefacere Jótekonysági egyesületek

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-ului 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul deceda deaia intre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoari membri decedati:

Az aradi Iparosok Talmékeztetési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban: 751 Vád Ioan Klein, 752 Leopold Martini Lipót, 753 Nicolae Pribán Mikiós. In grupa B. csoportban: 743. Vád. Ösv. Török Arminné.

Directiunea Grupelor de Inmormantare a Reunionei Civile de Binefacere din Arad anunta pe aceasta cale on. ei membri ca cotizatiunile sunt scadente pana la urmatoarele numere:

Az Aradi Polgári Jótekonysági Egyesület igazgatósága ezúton értesíti tagjait, hogy a fizetés a következő személyek után esedékes:

In grupa I. csoportban Nro 673 számig, in grupa II. csoportban Nro 757 számig.

KNEFFEL

in 68 szénüzlet

Bul. Regele Ferdinand I. 27.

Versenyáramon házhoz szállít 2 éves száraz tűzifát, salom darabos hőszel, salom díó koksz, kiűző minőségű, tojás brikett, száraz vasaló luszén.

ALARCOSBAL ELŐTT.

— En is azt ajánlom, — mondja az egyik lány — hogy mindenki olyan színű kosztümöt vegyen, amilyen a hajához illik. Szóval Elzi feketét, én gesztenyebarnát, a mama fehéret...

— És én? — kérdi az apa rémülten. — En talán meztelenül menjek?

Az előrelátó ember mindennapi itala:

Mert oldja a szervezet savas lerakódásait, vérfrissít, regenerál és nyugodt almot ad.

„OMBO” VEZÉRKÉPVISELETI
TIMISOARA, Str. Bonnas 21

Kérjen ingyencóstól!

RELATIVITAS.

— Mondja, kedves barátom, a mult évben mintha sokkal nagyobbak lettek volna az adagok?

— Nagyságos uram, Ön optikai csalódás áldozata. Megnagyobbítottuk a vendéglőt és így kisebbnek látszanak az adagok.

AKI FIZETNI AKAR.

— A papa tikvözi a bácsit és szeretné a számlát kifizetni...

— Jól van, fiacskám!

— De — nem tudja, mert nincs egy vasa sem...

PUTALAITA.

— Mama, miért áll meg ez a vonat — olyan gyakran?

— Mert ez a tejesvonat.

— És akkor? — Minden állomáson megfelel?

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Precíziós szerelmek készítése.

LADISLAU

ASSAEL

LÁSZLÓ

MULAKATOSSÁG Arad, Col. Radnai 35, Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek, Malomberendezések saját modelom után készülnek.